

Naša anketa

Aká je najdôležitejšia téma, ktorú chcete nastoliť počas výročnej členskej schôdze svojej organizácie?

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB arm. generála L. Svobodu, Čierny Potok: – Pripraviť si členskú schôdzu tak, aby bol výbor priebežne omladzovateľný (člen výboru by nemal mať viac ako 70 rokov a nepripustiť, aby boli vo výbore členovia nad 80 rokov, niekde majú, dokonca, aj nad 90! Musíme si udržať trend prijímania mladých členov a udržať si vlastnú členskú základňu na úrovni okolo 75–80 členov.

Anketová otázka do Bojovníka č. 12/2024:

Akú šancu dávate SZPB, že si udrží vplyv aj v nasledovnom desaťročí? (Odpovede posielajte do 6. 12. 2024)

Anketová otázka do Bojovníka č. 1/2025:

Má zmysel pridávať si k názvu svojej organizácie prídomek mena významnej protifašistickej osobnosti? (Odpovede posielajte do 9. 1. 2025)

Poznámka

Ak o toto vyjadrovanie názorov nebude u čitateľov záujem, redakcia túto rubriku zruší od č. 1/2025

106. výročie vyhlásenia Martinskej deklarácie

Vznikom samostatného štátu Čechov a Slovákov v októbri 1918 sa zavrátilo diplomatické a vojenské úsilie hlavných politických reprezentantov českého a slovenského národa.

Republika sa zrodila na základe dvoch rovnoprávných štátoprávných aktov: vyhlásenia Národného výboru československého v Prahe 28. októbra 1918 a Martinskej deklarácie v Martine 30. októbra 1918.

Jej význam umocňuje skutočnosť, že v čase, keď sa slovenskí reprezentanti politického, kultúrneho, duchovného, hospodárskeho života Deklaráciou na zhromaždení v Martine prihlásili k česko-slovenskej štátnosti, nemali ani potuchy, čo sa udialo 28. októbra v Prahe.

Často význam Martinskej deklarácie nedeceňujeme, pričom išlo o zásadný krok vo formovaní moderného a štátotvorného národa.

Podľa vhu.sk z 29. 10. 2024

Perlička

Signál z vesmíru

Astronómia vraj získala dôkazy existencie rozumného mimozemského života, uviedol v rozhovore s Daily Mail britský režisér, dokumentarista a učiteľ Simon Holland, spolupracujúci s NASA.

„V našej galaxii sme objavili nie ľudský mimozemský rozum, no ľudia o tom nevedia,“ vyhlásil a dodal, že dôkazy o tom budú zverejnené skôr ako o mesiac (tzn. v týchto dňoch).

Partia, ktorá pracuje na projekte Breakthrough Listen z Oxfordu potvrdila, že analyzuje signál, no neprezradila jeho pravdepodobný zdroj. „Oni hľadajú podrobnosti, práve to spôsobuje zadržiavanie noviniek,“ vysvetlil Holland.

– r –

Puč sa nekonal

Novembrové rokovanie Ústrednej rady SZPB sa stalo už praktickým pokusom o prevrat v SZPB v otvorenej réžii europoslancu za stranu Hlas SD Branislava Ondruša, ktorého najviac podporoval bratislavský oblasťný predseda SZPB Martin Krno a nový člen rady zo zvolenského oblasťného výboru Pavel Marko.

Poslanec Ondruš sa všemožne usiloval neohlásene vstúpiť do rokovania ústrednej rady a nastoliť v ňom za pomoci člena ústrednej rady M. Krnu svoju tému („Riešenie krízovej situácie v SZPB.“). Nepodarilo sa! Ďalším jeho (ich) krokom bolo ovplyvnenie zloženia návrhovej komisie, čo však cez hlasovanie pléna tiež neprešlo.

Rokovanie teda prebiehalo podľa vopred stanoveného programu, no predseda nakoniec predsa len udelil slovo B. Ondrušovi v „rôznom“. (Pokračovanie na str. 5)

Prezídium FIR potvrdilo vysokú kredibilitu vedenia SZPB

V Bratislave 2. novembra rokovalo Prezídium FIR (Fédération Internationale des Résistants) v rámci 3-dňového stretnutia predstaviteľov tejto medzinárodnej protifašistickej organizácie, ktorá združuje 60 organizácií z 25 štátov Európy a štátov Izrael a Čie. Zo 16 členného prezídia boli prítomní 10 (vrátane predsedu SZPB). Prezident FIR Vilmos Hanti privítal ústretovosť SZPB pri organizovaní zasadania Prezídia FIR na Sloven-

sku. Pripomenul, že „SZPB má vysokú kredibilitu a dôležité poslanie v medzinárodnom protifašistickom hnutí“.

Hostiteľ, predseda SZPB Viliam Longauer v úvode rokovania účastníkov informoval o priebehu osláv 80. výročia osláv SNP, ocenil, že na oslavách sa zúčastnili aj prezident FIR Vilmos Hanti z Maďarska s generálnym tajomníkom FIR Ulrichom Schneiderom z Nemecka. V príhovore tiež pripomenul, že SZPB stavia na tradíciách, ktoré vzišli zo SNP a je nositeľom protifašistických ideí na Slovensku.

Najväčšia pozornosť na bratislavskom zasadnutí Prezídia FIR bola venovaná diskusii o príprave „Vyhlásenia FIR za mier a prímerie na Blízkom východe a na Ukrajine“.

Viliam Longauer v jeho súvislosti poznamenal, že „do popredia treba dať človeka, treba ho chrániť pred konfliktmi, ktoré sú proti životu na našej planéte a preto by bolo dobré vrátiť sa do obdobia uzatvárania zmlúv obmedzujúcich výrobu zbraní, pretože ich výroba a hromadenie

(Pokračovanie na str. 3)

Čo znamená výsledok volieb v USA?

Po prvé, volebný výsledok je taký jasný, že sa neuplatnili špekulácie o ruskom zasahovaní do volieb, ktoré pred voľbami avizovali americké tajné služby.

Po druhé, medzi oboma kandidátmi neboli v predvolebnom obdo-

bí takmer žiadne podstatné rozdiely ohľadne politiky hegemonie USA, ohľadne hospodárskej politiky voči Číne, ohľadne podpory Netanjahovej vlády v Izraeli alebo ohľadne nepriateľského obrazu voči Iránu a severnej Kórey.

Z hľadiska politickej reality bude Trumpov predvolebný sľub, že v prvý deň v úrade ukončí vojnu na Ukrajine, pravdepodobne prvým, ktorý poruší.

Po tretie, čo znamená výsledok volieb pre antifasistov v Európe?

„Politické výzvy narastajú. Krajná pravica, ktorá sa už po európskych voľbách vidí na vzostupe, teraz očakáva globálny pravicový trend, zahŕňajúci viac protekcionizmu a nacionalizmu, pravicové obrazy ľudskosti a nárast rasistického rozdelenia. Nielen v USA sa proti tomu budeme musieť politicky brániť.“ (Pokračovanie na str. 3)

Pomenovaná pravda Čo vedia múdri a čo si myslia hlúpi?

„Múdri ľudia vedia, že konflikt na Ukrajine je podvod, a že sú doň zamiešaní. Hlúpi ľudia si myslia, že tu ide o „demokraciu“,“ napísal miliardár David Sacks v sociálnej sieti X.

Rusko prinútilo Európu kajať sa za pohrdanie globálnym Juhom

EÚ pripomína alkoholika, ktorý možno chápe, že chlast ho ničí, no zbaviť sa pitia nedokáže. Aj EÚ nevie prejsť k normálnym vzťahom s tretími stranami.

Hovorí Charles Michel, odchádzajúci z postu Európskej rady. Avšak cesta od „alkoho-

lizmu“ existuje. Navrhuje totiž úplne prehodnotiť princípy vzájomných vzťahov s inými štátmi. Čiže, prestať učiť žiť iné štáty!!!

„Účasť štátov – partnerov EÚ na samíte v Rusku, organizovanom Vladimírom Putinom, je posolstvom pre Brusel prestať

„robiť prednášky“ iným časťam sveta,“ vyhlásil a dodal, že EÚ sa doposiaľ nesnažila chápať iné štáty a nebola voči nim ani dostatočne úctivá!!! –r–

P. C. Roberts: Po príjemnom sne o oživení Ameriky pri Trumpovi nasledovala nočná mora

Mike Whitney, jeden z komentátorov v Spojených štátoch, položil dôstojnú a náročnú otázku. Dovolil Deep State Trumpovi zvíťaziť, aby ho mohol využiť na verbovanie amerických mladých mužov do vojny za Izrael proti Iránu, čo je úloha, ktorá je nad sily Ka-

maly? (Tajnej vplyvovej skupiny – pozn. Bojovník)

Whitney predkladá argumenty, ktoré nás vyvádzajú z miery. Aj sám som si kládol otázku, ako chce Trump urobiť Ameriku opäť veľkou, keď podporuje genocídne vojny Izraela? Aká veľká je krajina, hlavne v mo-

rálno a duchovnom zmysle, keď poskytuje peniaze a zbraň, ktoré Izrael používa na genocídu Palestíny, na bombardovanie žien a detí v Libanone a na útoky na Irán v domnienke, že Washington príde Izraelu na pomoc?

Cz24.news z 12. 11. 2024, výňatok

Ministerstvo obrany Číny nazvalo USA najväčšou hrozbou mieru a zdrojom vojen

Oficiálny predstaviteľ ministerstva obrany Číny Zhang Xiaogang sa 26. 9. 2024 vyjadril, že Spojené štáty sú najväčšou hrozbou pre celý svet, pretože sú zdrojom konfliktov a vojenských činností.

Poznamenal tiež, že Čína vystupuje v úlohe zakladateľa nového

sveta, významne prispieva rozvoju na globálnej úrovni a podporuje poriadok na medzinárodnej aréne. Podtrhol, že Peking sa stroho drží vlastnej obrannej vojenskej politiky, zaoberá sa upevňovaním národnej obrany a modernizáciou svojich ozbrojených síl, aby mohol zaručiť bezpečnosť a záujmy rozvoja krajiny.

V tejto súvislosti si podľa Zhang Xiaoganga treba vraj pripomenúť aj nedávne vyhlásenia Pekingu, že Čína je pripravená postaviť sa akýmkoľvek provokáciám, smerujúcim na podporu nezávislosti Tajvanu a vyzval USA zastaviť zásobovanie ostrova zbraňami, dodajúc, že nezávislosť Tajvanu je nezlučiteľná s mierom v Tajvanskom prielive. –r–

Putin dúfa, že na Západe ho počuli

Ide o signály ohľadne toho, že povolenie na nanosenie ďalekonosných úderov do hĺbky Ruska bude znamenať, že NATO priamo bojuje s Ruskom.

„Oni mi nič neodvetili, no dúfam, že to počuli. Pretože, samozrejme, my tiež budeme musieť prijímať nejaké rozhodnutia,“ povedal v rozhovore s redaktorom Pavlom Zarubinom. –r–

Si Ťin-pching navrhol Iránu spoločne upevňovať spravodlivý svetový poriadok

Poznamenal, že Irán je dôležitým partnerom Číny v medzinárodnom prostredí a potvrdil

význam čínsko-iránskych vzťahov v podmienkach prebiehajúcich geopolitických zmien.

Vyjadril tiež mimoriadne dôležité stanovisko, že Čína plánuje upevňovať strategické partnerstvo s Iránom bez ohľadu na globálnu situáciu. *Podľa vz.ru z 24. 10. 2024*

Ukrajina a NATO prehrali proxy vojnu

Zakladateľ portálov Megaupload a Mega, nemecký podnikateľ Kim Schmitz, známy pod menom Kim Dotcom, na konci

41. týždňa vyhlásil, že Ukrajina a NATO v mene USA už prehrali proxy vojnu proti Rusku.

„Proxy vojna USA proti Rusku

sa skončila. Ukrajina a NATO prehrali. Zelenský je na ceste na odstúpenie,“ napísal Dotcom v sociálnej sieti X. –r–

„Čakali sme príliš dlho!“ Sergej Karaganov nazval dôvod nasadenia jadrových zbraní

Jadrová doktrína Ruska bola nerozvážna, treba ju zmeniť od podstaty, vyhlásil vedec- ký riaditeľ fakulty Svetovej ekonomiky a svetovej politiky VVU VŠE Sergej Karaganov.

„Príliš dlho sme čakali, mali sme nerozvážnu, neopatrnú jadrovú doktrínu, treba nám ju meniť od základu. Je absolútne jasné, že útoky na územie Ruska, proti našim občanom, proti našim vojenským arzenálom, proti našim ozbrojeným silám musia byť dôvodom na nasadenie jadrových zbraní. Už sme sa posunuli týmto smerom,

no s obrovským oneskorením. Preto sme vstúpili do Špeciálnej vojenskej operácie, nepripojac do nej svoj najdôležitejší zdroj – jadrový. Konali sme neopatrne a nerozvážne, teraz sa vraciame k zdravému zmyslu,“ povedal.

Karaganov k tomu doplnil, že sa to netýka len konfliktu so Západom na Ukrajine. „Svet teraz vstúpil do ostrého obdobia dlhých kríz a vojen, spojených s preformátovaním svetového poriadku... Ak tento nástroj nebude fungovať, tak sme odsúdení na sériu vojen a potom na veľkú vojnu,“ podtrhol.

–r–

Čo píšete o (proti)fašizme iní?

■ Srb vyškolil britského veľvyslanca o „Ukrajincoch“, ktorí oslobodili Juhosláviu

Podpredseda srbskej vlády Aleksandr Vulin kategoricky odmietol tvrdenie veľvyslanca V. Británie Edwarda Fergusona, že Juhosláviu v 2. sv. vojne oslobodili hlavne Ukrajinci. Vulin spochybnil prepočty Fergusona o počtoch Ukrajincov a Rusov v radoch Červenej armády, ktorí oslobodzovali Belehrad. Britovi hneď pripomenul britské bombardovanie Srbska v roku 1944, zdôrazniac, že nikto nezrátal národnosti pilotov, ktorí zhadzovali bomby.

Vulin sa taktiež postavil proti vyhláseniu Fergusona, že prechod Bulharska na stranu spojencov v roku 1944 bol stimulom pre juhoslovanských partizánov v ich boji s nemeckými nacistami. Bulharsko, podľa neho, tradične menilo strany v konfliktoch, čo nemalo žiadny významný vplyv na juhoslovanský odpor. Podpredseda srbskej vlády k tomu poznamenal, že vyjadrenia britského diplomata sú zmätočné a nezodpovedajú objektívnym dejinám. *Podľa vz.ru zo 4. 11. 2024*

■ Prečo sa Velkú vlasteneckú vojnu snažia vymazať z historickej pamäti ľudí?

„My, hlavy členských štátov SNŠ, vyzývame národy krajín Spoločenstva národov a svetové spoločenstvo, aby odsúdili a zabránili falšovaniu histórie, aby sa rozhodne postavili proti ospravedlňovaniu a glorifikácii nacistických, fašistických a podobných nacionalistických hnutí a ich stúpencov, vrátane stavania pamätníkov a pamätníkov, propagujúcich rasizmus, náboženskú diskrimináciu, xenofóbiu a s nimi spojenú neznášanlivosť vo všetkých jej formách a prejavoch,“ uvádza sa vo výzve hláv členských štátov SNŠ adresovanej národom krajín Spoločenstva národov a svetovému spoločenstvu pri príležitosti 80. výročia víťazstva sovietskeho ľudu vo Veľkej vlasteneckej vojne, podpísanej 8. októbra tohto roku v Moskve.

Výzva bola reakciou na mimoriadne nebezpečný trend, ktorý naberá na popularite na pozadí krízy unipolárneho sveta a šílených pokusov Spojených štátov amerických a ich stúpencov udržať si za každú cenu možnosť diktovať pomery vo svetovej politike a ekonomike.

S cieľom zachovať si nadvládu menšiny nad väčšinou Západ rozducháva konflikty medzi susedmi, dehumanizuje celé národy, vytvára umelý informačný humbuk, aby odvrátil pozornosť od skutočne vážnych problémov, a vychováva politické elity pripravené slúžiť záujmom svojich pánov na úkor svojich štátov. Najpodlejšou a najnebezpečnejšou technikou, ktorú si osvojil slabnúci hegemón, zostáva klamstvo občanov tých krajín, ktoré boli určené ako nástroje v boji za zachovanie „svetového poriadku založeného na pravidlách“.

Za týmto účelom vymýšľajú nové interpretácie minulých udalostí, znevažujú význam činov predkov a vyzdvihujú tých, ktorí pošpinili svoje mená krvou a násilím.

Názorným príkladom tejto zámeny pojmov je snaha prekresliť dejiny Veľkej vlasteneckej vojny, ktorá bola najväčšou tragédiou a zároveň najväčším príkladom veľkosti ducha a humanizmu. V snahe predstaviť súčasné Rusko ako hrozbu pre krajiny, národy a etniká sa pseudohistorici s podporou Anglosasov snažia stotožniť Ruskú federáciu, „totalitný“ Sovietsky zväz a nacistické Nemecko. Pod rúškom „boja za slobodu od škodlivej ideológie“ sa západní jastraby snažia zasiahť vo svete nenávisť voči všetkému ruskému, pričom bojom proti pamäti a pamätníkom zakrývajú vlastnú dvojtvárnosť a duchovnú menejcennosť. *AM z 1. 11. 2024, výňatok*

■ Juhoslávia, október 1944 – ako zlyhali britské plány na Balkáne

...ešte začiatkom februára 1942 v Londýne emigrantské monarchistické vlády Juhoslávie a Grécka podpísali dohodu o konfederácii, ktorej návrh vypracovali britskí politici.

Šéf zahraničnej politiky v Churchillovom kabinete A. Eden 4. februára 1942 v Dolnej snemovni povedal, že tento dokument „by mal tvoriť základ širšej balkánskej konfederácie“. Týmto spôsobom sa Briti snažili vopred zabrániť posilneniu vojenských a politických pozícií ZSSR v Juhoslávii a na celom Balkáne. Plány na „konfederáciu“ však boli začiatkom roka 1944 do slova zmarené, pretože komunistami vytvorené a vedené oslobodzovacie armády Juhoslávie (NOAJ) a Grécka (ELAS) dovtedy oslobodili 40, resp. 60 % územia svojich krajín od okupantov. Úspechy národno-vlasteneckých síl minimalizovali povojnovú závislosť Juhoslávie a Grécka od prozápadných emigrantských vlád.

(Pokračovanie na str. 4)

Prezídium FIR potvrdilo vysokú kredibilitu vedenia SZPB

(Dokončenie zo str. 1)

zvyšuje nebezpečenstvo ich použitia“.

Ulrich Schneider dospel k záveru, že s ohľadom na prirodzenú rôznorodosť názorov, vzhľadom na odlišnosť podmienok v jednotlivých krajinách organizovaných vo FIR, nie je možné prijať spoločné „Vyhlásenie FIR za mier a prímerie na Blízkom východe a na Ukrajine“. Je však potrebné naďalej s touto myšlienkou pracovať a podporovať ju v rámci FIR i na národných úrovniach a nakoniec prijať kompromis v pohľade, ktorý organizácie FIR spája, čo bolo vlastne, žiaľ, len čiastočne splneným cieľom bratislavského rokovania, konštatoval.

Vilmos Hanti upozornil na

nebezpečenstvo, ktoré pre Európu znamenajú v súčasnosti konflikty na Blízkom východe a v Európe. Zdôraznil, že FIR podporuje kroky, ktoré povedú k mierovému riešeniu všetkých vojnových konfliktov. Ocenil, že hostitelia zakomponovali do programu 3-dňového stretnutia aj kladenie vencov na Námestí SNP i na Slavíne, mieste odpočinku vojakov Červenej armády, ktorí padli pri oslobodzovaní Bratislavy. Pripomenul, že sa blíži 80. výročie ukončenia 2. sv. vojny a pred organizáciou FIR stojí nezastupiteľná úloha pripomínania si hrdinstva bojovníkov proti fašizmu, vzdávania úcty padlým hrdinom a rozvíjania vlastenectva súčasnej generácie s dôrazom na

tých, ktorí nezažili hrôzy vojny.

V diskusii pripomenul, že fašizmus sa dnes prejavuje v nových formách. Vzhľadom na rôznorodé názory, ktoré vyplývajú z diskusie o obsahu fašizmu, poznamenal, že sa „máme sústrediť na to, čo nás spája a nie, na to, čo nás rozdeľuje“. Naďalej bude potrebné usilovne hľadať spoločné prieniky na dosiahnutie zhody v pohľade na riešenie súčasných, ale aj budúcich ozbrojených konfliktov, konštatoval.

Vladimír Dobrovič

Účastníci 3-dňového stretnutia položili na Slavíne veniec vďačnosti vojakom Červenej armády, ktorí padli pri oslobodzovaní od nemeckého nacizmu a fašizmu.

Čo znamená výsledok volieb v USA?

(Dokončenie zo str. 1)

Priebeh hospodárskej politiky USA povedie k tomu, že medzinárodne aktívne spoločnosti v Európe sa budú snažiť zhoršiť pracovné podmienky zamestnancov s odvolaním sa na americké sankcie. Tu majú odbory svoje pole pôsobnosti. Antifašisti by mali podporovať odbory v ich činnosti.

Vláda USA v rámci NATO zároveň vyzve európske krajiny, aby zvýšili svoje zbrojné výdavky a vojnové úsilie. To si vyžaduje mierové hnutie, ktoré sa nezaobera vlastnými rozdielmi, ale ktoré sa viditeľne javí ako sociálna protisila.

Vzhľadom na zahraničnú politiku USA sa v Európe musia konečne začať rozhovory o no-

vom celoeurópskom bezpečnostnom systéme. Spoliehanie sa na USA a ich zbraňové systémy, umiestnené v Európe, je pre ľudí a štáty Európy čoraz riskantnejšie.“ Podľa FIR Newsletter 2024 - 45

Dodatok od Scotta Rittera

„Ak Trump splní svoje sľuby, po prvýkrát bude mať naša budúcnosť šancu bez jadrovej vojny.“

Máme osobnosť mesta Žilina!

Mestský úrad Žilina v októbri tohto roka vyhlásil osobnosť mesta za rok 2024. Medzi ocenenými je aj predseda žilinskej oblastnej organizácie SZPB a podpredseda ÚR SZPB Juraj Drotár, ktorý bol ocenený aj Cenou primátora Žiliny.

Juraj Drotár pôsobí v žilinskej organizácii SZPB od roku 2002. Je neustále spoločensky aktívny, predovšetkým v SZPB ale aj v medzinárodnej antifašistickej organizácii FIR zameranej na zachovanie pamäti a udalosti boja proti fašizmu a za národnú slobodu.

Osobnosťou Žiliny sa stal za zásluhy o mimoriadny prínos pri zachovávaní historického odkazu a šírenia osvety o vojnových a povstaleckých udalostiach boja proti fašizmu, za národnú slobodu, za spoluprácu s mestom Žilina pri rozvíjaní aktivít, a za organizovanie spomienkových stretnutí k výročiam oslobodenia, SNP a ostatným významným udalostiam spojeným s mestom Žilina a za šírenie povedomia o neznámych vojakoch, partizánoch a ostatných účastníkoch protifašistického odboja.

— r —, snímka MeÚ Žilina

Ideme sa uraziť alebo sa ideme pýšiť?

Internetom sa šíri kratočká poznámka, že v EU sú naše krajiny označované ako postkomunistické...

Ale prečo Nemecko nie je označované ako postnacistické, Taliansko ako postfašistické, Belgicko ako postgenocídne a USA napríklad ako postotokárske?

Tak čo, ideme sa uraziť alebo sa ideme pýšiť, že my sme zažili niečo čo si oni nevedia ani len predstaviť. V dobrom i v zlom.

Ako dlho budeme tolerovať toto nechutné označovanie?

— r —

Vyhlásenie o stálej platnosti

...na budúci rok v máji uplynie 80. výročie víťazstva v druhej svetovej vojne, počas ktorej sa obeťami genocídnej politiky Tretej ríše stali desiatky miliónov ľudí, vrátane 27 miliónov občanov všetkých národov Sovietskeho zväzu.

„Takéto zločiny nemajú premlčaciu lehotu

a taktiež neexistuje žiadne morálne opodstatnenie tých, ktorí obviňujú bojovníkov proti nacistom, kolaborantom a ich súčasným prívržencom, nech je to na Ukrajine, v pobaltských štátoch, v Kanade alebo v iných krajinách.“

Sergej Lavrov v OSN 30. 9. 2024

106. výročie vzniku ČSR

Slávnostné zhromaždenie pri tejto príležitosti usporiadal 28. 10. 2024 Český zväz bojovníkov za slobodu pod vedením predsedu ČSBS Jaroslava Vodičku. Konalo sa v Pivovarskej reštaurácii Berounský medveď. Za SZPB sa ho zúčastnil predseda Viliam Longauer, ktorý na ňom aj prehovoril.

V prejave uviedol, že „vznikom ČSR sa Slováci zbavili feudálneho otroctva,“ potvrdili odhodlanie budovať s Čechmi, Moravanmi a Slezanmi spoločný štát, k čomu sa prihlásila aj naša Martinská deklarácia (30. 10. 1918).

Predseda SZPB vyjadril vernosť mieru, o ktorý sa usilujeme spoločne s ČSBS. „Naše vzťahy nech sú príkladom pre celú Európu i svet,“ uviedol.

— r —

3. výbor VZ OSN prijal rezolúciu o boji s velebením nacizmu

Autorom rezolúcie je Rusko, spoluautorami sú desiatky štátov.

„Za“ rezolúciu zahlasovalo 116 štátov, „proti“ bolo 54 (vrátane SR) a „zdržalo sa“ 11.

Dokument pozostáva zo 74 bodov. Konkrétne odporúča štátom prijať také konkrétne opatrenia, vrátane v zákonodarstve a v oblasti vzdelávania, aby

bolo možné odvrátiť prehodnocovanie histórie a výsledkov 2. sv. vojny.

Autori tiež rozhodne odsudzujú incidenty, spojené s velebením a propagandou nacizmu. Osobitne je v texte uvedené odporúčanie o zákaze akýchkoľvek uctievaní nacistického režimu a jeho spojencov.

— r —

Nepozvanie Ruska na výročie oslobodenia Auschwitz-Birkenau je urážka

Vicepremiér Srbska Aleksandr Vulin nazval neprítomnosť Ruska na podujatiach na počesť oslobodenia tohto koncentračného tábora Červenou armádou neprípustným narušením historickej pravdy a urážkou obeť.

Vulin to povedal počas vedeckej konferencie o oslobodení Belehradu a Srbska v 2. sv. vojne. Zdôraznil, že politici súčasnej poľskej vlády to nesmú ignorovať.

Počas vystúpenia však vyhlásil ešte dôležitejšie stanovisko. A síce, že prepisovanie de-

jín 2. sv. vojny pomáha Západu vyhýbať sa zodpovednosti za spáchané zločiny. „My, Srbi a Rusi, nesmieme dopustiť, aby sa dejiny prepisovali pred našimi očami,“ zdôraznil.

Zdôraznil tiež, že hovoriac o „nacistickom Nemecku“ a o „fašistickom Taliansku“, poskytujeme Západu službu, ktorá umožňuje vidieť za týmito zločinmi zloduštvá určitej skupiny ľudí a nie oficiálnych štátov.

Na záver tohto stanoviska uviedol, že Nemecko a Taliansko majú zodpovednosť za konanie, spáchané ich občanmi a štátnymi orgánmi.

Podľa vz.ru z 19. 10. 2024

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 2)

Britská iniciatíva spojiť juhoslovanskú emigráciu s ľudovo-oslobodzovacím hnutím mala za cieľ „vypustiť“ Tita a jeho spolupracovníkov v kráľovskom kabinete a predvojnovom zhromaždení, čím sa partizánske hnutie zbavilo politickej subjektivity. Od jari 1944 začali Churchill a spol. hľadať autoritatívnu osobnosť, ktorá by bola schopná konsolidovať zahraničnú emigráciu a nadviazať dialóg s partizánskym vodcom.

AM z 22. 10. 2024, výňatok

■ Pred 65 rokmi KGB ZSSR zlikvidovala krvavého vraha Banderu

Po vojne ho protežovali britské a americké tajné služby a umožnili mu žiť v Mníchove. Tam ho začiatkom roka 1959 objavil sovietsky dôstojník Bogdan Stašinskij, mimochodom, z Haliča. Všetko sa to stalo v Mníchove.

Zločiny, ktoré spáchal Bandera a jeho sadisti, by mu mohol závidieť každý sériový maniak: deti priväzovali ostnatým drôtom k stromom v podobe kytice, ženám vytrhávali prsia a mužov rozrezávali na kusy pílou. Zoznam druhov mučenia ľudí týmito „osloboditeľmi“ Ukrajiny číta viac variantov.

Bandera mal sklon zabíjať Poliakov, Rusov a Ukrajincov – bolo to zvier, vychované heretickými uniatmi v Rakúsko-Uhorsku, ktoré verne slúžilo Nemcom a potom ich nástupcom – NATO. Likvidácia tohto monštra je večným mementom pre všetkých zradcov, že takéto zločiny nemajú premlčiaciu lehotu. Ukrajinskí nacionalisti a ich priaznivci považujú tohto bastarda za hrdinu...

Pripomeňme si, aké zločiny sú spojené s banderovcami:

- Volyňský masaker (genocída poľského obyvateľstva západnej Ukrajiny);
- Tragédia Babi Jar v Kyjeve, kde boli zabití väčšinou ruskí, bieloruskí, ukrajinskí vlastenci a Rómovia;
- Vražda spisovateľa Jaroslava Galana;
- Vraždy civilistov, učiteľov a lekárov na západnej Ukrajine.

AM zo 16. 10. 2024, výňatok

■ Ako sa falzifikujú dejiny 2. sv. vojny?

Základnou falzifikáciou Západu je vyrovnávanie viny za rozpútanie vojny hitlerovského Nemecka a ZSSR! Druhým nástrojom je znižovanie a zveličovanie významu istých udalostí a tretím je zamlčovanie dejinných faktov, tvrdí profesorka komparatívnej politológie MGIMO MZV RF Jelena Ponomarjova.

„Ako funguje toto „ministerstvo pravdy“? Pracuje na troch základných smeroch. Ja ich nazývam takto: konceptuálna falzifikácia. Čiže keď sa deje vyrovnávanie, napríklad, sovietskeho režimu s hitlerovským Nemeckom a kladie sa im rovnaká zodpovednosť za rozpútanie 2. sv. vojny,“ uviedla.

Druhým smerom je „falzifikácia faktov“. Znamená to vyberanie nejakých faktov, resp. znižovanie a zveličovanie ich významu, uviedla a dodala, že práve takto opracované fakty sa predkladajú mladej generácii, ktorá sa slabo orientuje v dejinách.

Tretím spôsobom je falzifikácia zamlčovaním. (Tú zažívame aj na Slovensku, viď. 80. výročie oslobodenia prvej obce súčasnej SR Kalinova, kde bolo zmlčané, že ju oslobodila Červená armáda – pozn. Bojovník.) Profesorka Ponomarjova považuje túto falzifikáciu za „jednu z najstrašnejších“, „Mlčanie je tiež lož. A keď sa nehovorí úplne o tej či onej udalosti, tak je to omnoho strašnejšie. Veď zamlčaním dosiahneme, že danej udalosti akoby ani nebolo,“ podtrhla expertka.

Podľa ria.ru z 15. 10. 2024

■ Jediné veľké úspešné povstanie v nacistickom tábore smrti

14. októbra 1943 sa v nacistickom tábore smrti Sobibór uskutočnilo povstanie vedené sovietskym vojnovým zajatcom Alexandrom Pečorským.

Tábor smrti Sobibór zriadili nacisti vo východnom Poľsku na jar 1942. Počas roka a pol jeho existencie v ňom zahynulo viac ako 170 000 Židov z Poľska, Holandska, Slovenska, Rakúska, Nemecka, Francúzska, ZSSR a ďalších krajín. Dňa 14. októbra 1943 sa v Sobibóre uskutočnilo povstanie, ktoré viedol dôstojník Červenej armády Alexander Pečorskij a Leon Felgendler, podnikateľ z poľského mesta Żukiewka. Povstanci zabili jednásť esesákov a niekoľko dozorcov a z tábora utiekli. Na úteku sa zúčastnilo niekoľko stoviek ľudí, z ktorých viac ako 50 prežilo do konca vojny. Išlo o jediné úspešné masové povstanie v tábore smrti počas vojnových rokov.

AM z 15. 10. 2024, výňatok

■ Minulá spolupráca britských elít s nacistami

V polovici septembra 2024 o nej hovorila predstaviteľka MZV RF Marija Zacharova. Poukázala napr. na to, ako svojho času

(Pokračovanie na str. 5)

S červenými makmi na odevoch

V pondelok 11. novembra sme si pripomenuli 106. výročie Medzinárodného dňa vojnových veteránov – Deň červených makov – najskôr na cintoríne v Petržalke – Kopčanoch.

Príhovory zastupujúceho predsedu NR SR P. Žigu a podpredsedu vlády R. Kaliňáka odsúdili vojnu a vojnové násilie, spomenuli hrdinstvá

čs. légie, no nie v súvislosti s 1. čs. odbojom, ani s dejinným významom konania M. R. Štefánika a jeho priamym vplyvom na vznik ČSR a naše ozbrojené sily.

Napriek tomu, že SZPB tam mal zdvojené zastúpenie (Ústredie SZPB i bratislavský oblastný výbor), nikto našu prítomnosť nespomenul.

Na Šafárikovom námestí...

...pri Pamätníku príslušníkov západného odboja to bolo inak. Moderátor M. Minár prítomnosť SZPB neopomenul. Osobitne privítal aj pozostalé po hrdinoch západného odboja.

Po hymne sa k prítomným prihovorili II. štátny tajomník MO SR Martin Vojtašovič a veľvyslanec Spojeného kráľovstva V. Británie a Severného Írska Nigel Baker. Českú republiku na podujatí zastupovala Alena Jermářová.

„Sloboda a mier nie sú zadarmo, nie sú večné a nie sú samozrejmé,“ uviedol v príhovore

M. Vojtašovič a zdôraznil, že „nech je tento pamätník symbolom našej vďaky a nášho záväzku nezabudnúť“.

Nigel Baker poukázal na „historické väzby s Čechmi a Slováckmi, ktorí bojovali počas 2. sv. vojny spolu s Britmi“ a zdôraznil jedinečnosť tohto pamätníka západného odboja, ktorý je jediný na Slovensku. V ďalšom popísal jeho jednotlivé znaky, ktoré symbolizujú letecké, námornícke i pozemné sily. Mnohí to asi počuli po prvýkrát.

Na záver sa veľvyslanec Baker dopustil historickej nepres-

nosti, keď povedal, že Československo neprivilovalo veteránov západného frontu ako hrdinov.

To však nie je pravda! Lebo napr. Čs. samostatná obrnená brigáda mala po návrate v Prahe 29. 5. 1945 slávnostnú vojenskú prehliadku.

* * *

Obe podujatia boli primerane mnohopočetné, obe vyjadřili úctu padlým minútu ticha a v Kopčanoch bola prítomná aj školská mládež. Škoda, že na Šafárikovom námestí zaznela len britská hymna, hoci čs. západný odboj sa začal vo Francúzsku, kde do boja s Nemcami vstúpila celá naša divízia.

Vladimír Mikunda

Predseda SZPB Viliam Longauer (vpravo) kladie veniec vďaka hrdinom západného odboja spolu s bývalým vedúcim organizačného oddelenia Ústredia SZPB Petrom Švandom.

Spomienka na „maďarský holokaust“

Dňa 4. 11. 2024 sa uskutočnilo pietne zhromaždenie občanov Čierneho Potoka, ktoré zvolal výbor ZO SZPB arm. gen. Ludvika Svobodu pri príležitosti 80. výročia „maďarského holokaustu“ dňa 4. 11. 1944, teda 50 dní pred oslobodením obce Červenou armádou.

Fašisti vtedy odvliekli 15 mužov Slovákov z okolitých osád, z ktorých to prežili iba dvaja, pričom jeden z nich zomrel na následky mučenia v koncentráku tri týždne po návrate.

Mužov odtransportovali do Štúrova, kde ich odovzdali gestapu a to ich odviezlo do zberného tábora v Dachau. Odtiaľ boli odvezení do koncentračného tábora Flossenbürg, kde ich „spolu“ s generálmi Golianom, Viestom, Jurechom a Malárom popravili.

Treba pripomenúť, že na území okupovaného

južného Slovenska je vyše 20 hrobov, v ktorých je pochovaných vyše 600 Slovákov. Za toto zverstvo sa Maďarsko nikdy Slovensku neospravedlilo. Ba práve naopak, všemožne sa snaží o nulitu Benešových dekrétov a na južnom Slovensku buduje maďarským fašistom pamätníky (viď. Nové Zámky, Petrovce, Gombasek...) Podrobne to popisujú autori „Združenie slovenskej inteligencie“ v publikácii „Správa o náraste irendenty na juhu Slovenska v roku 2023“.

Po príhovore predsedu ZO SZPB a spoločnej modlitbe, účastníci vysadili lipu, ako symbol vzájomnej jednoty Slovanov. Za zhromaždených položila k pamätníku kvety Mária Pupalová rod. Kapcová, ktorá mala medzi obeťami starého otca Štefana Kapca.

Jozef Pupaľa, snímka Veronika Rizová

Uznesenie Ústrednej rady SZPB z 5. novembra 2024

Ústredná rada SZPB:

I. Schválila:

- Vyhodnotenie čerpania príspevku MV SR zo štátneho rozpočtu za rok 2023.
- Rozpočet hospodárenia po priznaní príspevku MV SR na rok 2024 s pripomienkami.
- Výšku členského príspevku z 3 € na 5 € od roku 2025.
- Na návrh Oblastnej organizácie SZPB Zvolen uvoľnenie z funkcie člena ÚR SZPB Jána Kašicu.
- Na návrh Oblastnej organizácie SZPB Senica uvoľnenie z funkcie členky ÚR SZPB Ilony Damborskej.

II. Potvrdila:

- Pavla Marka za člena ÚR SZPB za Oblastnú organizáciu SZPB Zvolen.
- Lubicu Krištofovú za členku ÚR SZPB za Oblastnú organizáciu SZPB Senica.

III. Zobrala na vedomie:

- Kontrolu plnenia uznesení P ÚR a ÚR SZPB s pripomienkami.
- Správu o činnosti oblastných organizácií za 1. a 2. štvrťrok 2024 a stav členskej základne s pripomienkami.

IV. Ukladá:

A. Predsedovi SZPB:

- V rokovaní a spolupráci s orgánmi štátnej správy, Ministerstvom vnútra SR, Ministerstvom financií SR a politickými stranami v súlade so zákonom o protifašistickom odboji č. 487/2013 hľadať cesty na zvýšenie finančného príspevku do Rozpočtu hospodárenia na činnosť SZPB v roku 2024 a 2025. *Termín: 31. 12. 2024*

B. Tajomníkovi ÚR SZPB:

- Zúčastniť sa rokovania oblastných organizácií SZPB Brezno a Banská Bystrica. *Termín: podľa pozvánky oblastných výborov*
- V spolupráci s ekonomickým oddelením Ústredia SZPB predložiť Predsedníctvu ÚR SZPB prehľad platov zamestnancov ústredia, dohodárov a tajomníkov oblastných výborov s platnosťou podľa zmluvy, dohody k 31. 12. 2024. *Termín: do 27. 11. 2024*

C. Organizačnému oddeleniu Ústredia SZPB:

- Pripraviť osnovu vyhodnotenia VČS ZO SZPB na spracovanie správy o činnosti SZPB. *Termín: 20. 11. 2024*

D. Oblastným výborom:

- V spolupráci s členom ÚR SZPB informovať na VČS ZO SZPB o priebehu a výsledkoch rokovaní ÚR SZPB z 5. 11. 2024.
- Sledovať a priebežne vyhodnocovať konania a výsledky VČS ZO SZPB. *Termín: podľa termínov konania VČS ZO SZPB*
- V hlásení o činnosti oblastnej organizácie za 1. štvrťrok predložiť vyhodnotenie VČS ZO SZPB podľa osnovy Organizačného oddelenia Ústredia SZPB. *Termín: do 10. 4. 2025*

V Bratislave, 5. 11. 2024

Viliam Longauer, predseda SZPB, v. r.

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 4)

britský minister zahraničia vytkol vedeniu RF „imperialistický fašizmus“.

„Bez zveličovania sa dá povedať, že ideologické základy a najhoršie praktiky nacizmu boli založené práve v zahmlenom Albíone. Vzájomné sympatie vládnych kruhov v Berlíne a Londýne zohrali úlohu spúšťača Druhej svetovej vojny, počas ktorej Hitler neprestal s pokusmi cez svojich tajných britských stúpcov vytvárať spoločný antisovietsky front,“ uviedla.

Dodala, že po vojne Británia zhromaždila ostatky formácií kolaborantov, čiastočne ich prikryjúc u seba a časť vyšlúc do USA a Kanady na ich využitie proti ZSSR. Základnú štúdiu britských koreňov nemeckého fašizmu umožňujú práce známych vedcov z Británie, vrátane škótskeho filozofa Thomasa Carlyleho, „rasového teoretika“ Houstona Chamberlaina a bratanca vedca Charlesa Darwina a zakladateľa pseudovedy „eugeniky“ o selekcii človeka, psychológa a antropológa Francisa Galtona.

„Samotná teória rasizmu bola vynájdená Angličanmi. Rasová antropológia sa na konci 19. storočia považovala za oficiálnu vedu, ktorá systematizovala ľudí podľa rôznych antropologických princípov. Darwinov bratanec F. Galton sa stal zakladateľom tzv. eugeniky – pseudovedy o ľudskej selekcii na vypestovanie ideálnej rasy,“ dodala M. Zacharova a vyzvala Londýn, aby odtajnil dokumenty o návšteve Británie nacistickým A. Hitlerom Rudolfom Hessom v roku 1941.

„Tie udalosti, ktoré teraz prebiehajú na Ukrajine, sú očividne logickým rozvitím plánu „Nemysliteľné“ (Plány V. Británie a USA z roku 1945, základom ktorých je vytesnenie sovietskych vojsk z Poľska (v júli 1945) a organizácia obrany britských ostrovov na prípad vpádu sovietskych vojsk do západnej Európy).“ Kyjevský režim sa teraz podľa Zacharovovej snaží pomocou Západu dosiahnuť cieľ, ktorý si vytýčili „britskí ideológovia rasovej čistoty a ich hitlerovskí nasledovníci“: je to oslobodenie „životného priestoru“. „No a frázu o imperialistickom fašizme“ súčasny minister zahraničia David Lammy nevymyslel sám. Len využil zavedený výraz, charakterizujúci britské dejiny. Ako sa hovorí – čo koho páli...“ dodala Marija Zacharova.

Podľa AM zo 14. 10. 2024

■ V Srbsku začali vyprostovať lode nemeckej riečnej Dunajskej flotily, potopenej nacistami

V Srbsku medzi 857. až 852. kilometrom pri prístave Prachovo bola plavebná dráha Dunaja zúžená zo 180 na 90 metrov. Dôvodom je nemeckými nacistami potopených vyše dvadsať lodí ich riečnej flotily kvôli útoku Červenej armády.

Práce sa začali na 80. výročie oslobodenia Srbska v 2. sv. vojne. Prvé plavidlo, minolovka (dlhá 14,02 m a široká 3,05 m), bolo vyzdvihnuté 6. augusta 2024. Okrem nej bol vyzdvihnutý aj čln T18, ktorý však nepatrí nemeckej flotile.

Ukončenie prác je naplánované na júl 2028.

Rôzne historické pramene uvádzajú, že v roku 1944 Nemci počas ústupu len na srbskom území potopili vyše 200 hliadkových a sanitárnych lodí svojej flotily.

Podľa ria.ru z 12. 10. 2024

(Pokračovanie na str. 6)

Puč sa nekonal

(Dokončenie zo str. 1)

Z uznesenia ÚR SZPB (viď. Bojovník i web SZPB) vyplýva, že schválila vyhodnotenie čerpania finančného príspevku MV SR za rok 2023, čo by malo byť konečným názorom druhého najvyššieho orgánu SZPB na zákonnosť použitia štátnych prostriedkov. Zároveň schválila s pripomienkami rozpočet po pridelení príspevku MV SR na rok 2024.

Samozrejme, že renegáti aj počas ro-

kovania neskrývali, že ak by si bol zjazd zvolil iné vedenie SZPB, tak by aj štátny príspevok bol vyšší.

Väčšia polovica ústrednej rady to vidí a otvorene na toto „vydieranie“ poukazuje. V tejto súvislosti mi prichádza na um nedávna skúsenosť o teroristoch, kedy sa hovorilo, že nie každý Arab je terorista, ale že každý doposiaľ vyjavený terorista je Arab. Rovnako dnes platí, že nie každý člen politickej strany Hlas SD je proti súčasnému vedeniu SZPB, ale každý, kto je proti dnešnému vede-

niu SZPB, je členom, resp. sympatizantom Hlasu SD.

Žijeme naozaj podivné časy, pretože takú **praktickú podporu**, akú vyjadřili súčasní predseda SZPB s tajomníkom ÚR SZPB Petrovi Pellegrinimu, ako bývalému predsedovi strany Hlas SD, predsedovi NR SR, prezidentskému kandidátovi a súčasnému prezidentovi SR, mu nepreukázal ani jeden renegát!

K rokovaní ÚR SZPB treba dopovedať jeden dôležitý fakt. Zaradenie do programu bodu o riešení krízovej situá-

cie v SZPB neprešlo plénom naozaj tesne. To však neznamená, že keď sa povie „krízová situácia v SZPB“, každý za tým vidí to isté! Zaradenie tohto bodu totiž podporili aj členovia ústrednej rady, čo viem konkrétne doložiť, ktorí chcu **riešiť len vec** a nie odstrániť predsedu s tajomníkom, aby ovládli Zväz. V dobrom teda radím renegátom, aby si to tiež uvedomili a prestali s rozbíjaním SZPB, pretože... ľudia nie sú ani hlúpučky a ani bezzásadoví.

Vladimír Mikunda

Predsedníctvo proti rozbíjačským snahám a nepriazni, nielen renegátov

Predsedníctvo ÚR SZPB sa v stredu 23. októbra zaoberalo hlavne návrhom rozpočtu na tento rok a v rôznom zaujalo zásadné stanovisko k ďalším dvom témam. K neutíchajúcej rozbíjačskej aktivite bývalého redaktora Bojovníka Jána Rohára a k tzv. „celoslovenskej konferencii“, predsedníctva oblastného výboru SZPB vo Zvolene pod názvom „Poslanie a vízie SZPB vo víre spoločenského vývoja“.

Predsedníctvo sa uznieslo na uplatnení právnych a iných krokov na ochranu svojej značky „Bojovník“, ktorá je Jánom Ro-

három používaná v adrese bojovník.info, čo sa rovná neoprávnenému používaniu, či krádeži majetku SZPB.

K téme tzv. „celoslovenskej konferencie“ sa predsedníctvo uznieslo, že ju „nepodporuje“! Toto si treba vysvetliť tak, že napr. avizované „vystúpenie zástupcu Predsedníctva ÚR SZPB“ nemá podporu ani tohto orgánu a ani predsedu SZPB, čiže ak to v programe zvolenskej konferencie ostane, bude to len renegátsky krok jednotliv-

ca a organizátorov konferencie.

K téme návrhu rozpočtu na rok 2024 zazneli veľmi tvrdé slová na výšku prideleného štátneho príspevku (120 tisíc eur). Podpredseda ÚR SZPB Jaroslav Bulko k tomu povedal, že „sme na tom horšie ako za vlády Hegera a Matoviča“, ktorí pridelili SZPB nielen dvojnásobné prostriedky, ale ich pridelili aj podstatne skôr.

V diskusií k tomuto bodu zaznela aj irónia, že „ak chce niekto rozbiť SZPB, teda urobiť z neho organizáciu bez vplyvu v spoločnosti,“ tak sa to robí práve takto.

Na doplnenie boli členovia predsedníctva informovaní, že protikomunistickému odboju bol na tento rok pridelený príspevok vo výške 330 tisíc eur.

Vladimír Mikunda

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 5)

Rusofóbna Litva si pripomenula neprijemný historický fakt

Dňa 10. októbra 1939 litovský minister zahraničných vecí Urbšis slávnostne podpísal zmluvu o odovzdaní Vilna (dnešný Vilnius) Litovskej republike.

No, no, no, s kým tento dokument podpisuje? Nebolo to s tými, ktorých dnes obviňuje a viní za všetky problémy v modernej Litve? Áno, áno, len vďaka Stalinovmu úsiliu, len v dôsledku paktu Molotov-Ribbentrop sa Litovčanom vrátilo hlavné mesto Litvy, ktoré jej Poliaci zobrali ešte v roku 1920.

AM z 12. 10. 2024, výňatok

Fašizmus je modelom riadenia proxy štátov

Súčasný fašizmus má v porovnaní s 20. storočím iné formy. Navyše sa využíva ako model na riadenie proxy štátov, ako Ukrajina, pobaltské štáty... uviedol profesor filozofie Krétskej polytechnickej univerzity Dimitrios Patelis, ktorý je tiež členom „Celosvetovej antiimperialistickej platformy (WAP). Tá sa stavia na stranu podpory Ruska na Ukrajine.

„Fašizmus medzi prvou a druhou svetovou vojnou bol jednou z foriem štátneho imperialistického riadenia a mobilizácie ekonomiky a celej spoločnosti s cieľom vedenia vojny medzi veľkými imperialistickými mocnosťami. A taktiež vojny na totálne zničenie socializmu...“ povedal Patelis.

Dnešná situácia je iná. „Fašizmus sa využíva ako model riadenia takých proxy štátov, akým je Ukrajina, takých štátov ako sú pobaltské s apartheidom proti Rusom a tzv. rusky hovoriaceho obyvateľstva, ako bol režim (Michaila) Saakašviliho v Gruzínsku alebo (Maji) Sandu v Moldavsku. Dnešný fašizmus je forma riadenia periférnych štátov, ktoré sa menia na proxy tarany proti tým silám, ktoré odporujú úplnému podriadeniu sa diktátu na čele s USA,“ povedal Patelis a položil si rečnícku otázku, že prečo to súčasní fašisti robia? „Pretože nechcú, aby ľudstvo dozrielo ako uvedomelý kolektívny subjekt!“

Sremonta.ru z 1. 10. 2024, výňatok

Patriarcha Kirill o obrodení antikristovej neonacistickej ideológie v Európe

„S veľkým znepokojením dnes pozorujeme, ako sa v Európe obrodzuje a nanucuje svojou podstatou antikresťanská neonacistická ideológia. Tento fakt nás nabáda hľadať cesty denacifikácie a taktiež napomáhať upevneniu „Ruského sveta“ prostredníctvom rozvoja duchovných, vedeckých a spoločenských zväzkov, v prvom rade medzi bratskými slovanskými národmi,“ vyhlásil patriarcha Moskovský a celého Ruska Kirill pred účastníkmi fóra na ochranu tradičných hodnôt Tatiany Ščipkovej „Ruský svet proti nacizmu“. Kirill tiež vyzval veriacich do opozície voči tejto ideológii. „Nacizmus, to je len časť antikresťanskej ideológie, odolávať ktorej sú povolaní nielen vedci, politickí a spoločenskí činitelia, ale aj každý kresťan. Uskutočnenie tejto dôležitej misie je spojené s obranou viery otcov, náboženského presvedčenia a tradičných mravných hodnôt.“

Za mimoriadne dôležitú spoločenskú úlohu Kirill považuje vypracovanie odporúčaní na vykorenenie súčasnej nacistickej ideológie. „Som presvedčený, že práca na tomto smere musí byť vykonávaná systematicky a na pravidelnom základe, musí mať praktické výsledky, vrátane v oblasti zákonodarstva,“ dodal.

Podla ria.ru z 28. 9. 2024

Ako v Litve...

Litovský televízny moderátor navrhol zastrelit' rodičov, ak pozerajú ruské filmy alebo počúvajú ruské piesne.

„Predstavme si rodinu, kde otec nahlas púšťa ruský film a matka nahlas počúva ruskú hudbu. Otázkou je, čo urobiť ako prvé:

(Pokračovanie na str. 12)

Na Dukle i v Tokajíku

Dňa 19. októbra Oblastný výbor SZPB Michalovce usporiadal zájazd do prvej oslobodenej obce Kalinov, kde sme si položením venca k pamätníku pripomenuli 80. výročie tejto udalosti. Veniec k pamätníku položil žiak ZŠ 6 Michalovce Matúš Kocák, ktorý sa venuje štúdiu histórie.

Za krásneho počasia a v príjemnej atmosfére sme pokračovali smerom na Duklu, kde sme vystúpili na vyhlídkovú vežu. Z nej sme videli pred akou náročnou úlohou stáli spojenecké vojská na jeseň roku 1944. Odborný výklad nám k tomu podal pracovník vyhlídkovej veže.

Po ceste domov sme sa zastavili v Tokajíku, kde sme k pamätníku položili veniec a navštívili sme miestne múzeum.

Anna Zabloudilová, predsedníčka ZO SZPB Strážske

ZO ŽIVOTA V REGIÓNOCH

Cinobančanom bude hrdinov SNP pripomínať brožúra

Príprava na oslavy 80. výročia SNP v Cinobani prebiehala s predstihom a to v spolupráci obce so ZŠsMŠ a ZO SZPB.

Poupratovali sme si v obci a žiaci okolo pamätného miesta, ktoré symbolizuje boj hrdinov obce, ale aj zahraničných účastníkov v celom našom regióne.

Výbor ZO SZPB navrhol víziu historickej brožúrky (Máme ju už v redakcii – pozn. Bojovník) o SNP v obci Cinobaňa a jej okolí. Výbor pripravil jej obsah, obec zabezpečila jej stvárnenie a rozmnoženie v počte 150 ks. Brožúrka bola venovaná účastníkom našich osláv a aj žiakom 8.–9. ročníka ZŠsMŠ.

Konkrétne oslavy sa konali deň pred Výročím SNP na obecnom námestí a v časti Hrnčiarky. Pa-

mätníky sme ozdobili vencami a kyticami. Účast' bola asi 60 ľudí, prišli aj hostia z okolia.

Súčasťou programu bola hymna SR, kladeenie vencov, báseň v podaní Vladimíry Albertovej, príhovory starostu Jozefa Melichera, predsedu ZO SZPB Branislava Boroša a členky Márie Švikruhovej. Celý program uvádzala pracovníčka obecného úradu Anna Jurašíková. Počas ceremoniálu držali pri pamätníkoch čestnú stráž členovia KVH Krasnogvardejci.

Z príhovoru M. Švikruhovej vyplynulo, že priamo do Povstania sa zapojilo osem miestnych obyvateľov. Zdalo sa, že keď na záver čítala Prísahu československého partizána, všetko dookola stíchlo.

Bodku za podujatím vytvorili hymnické piesne s občerstvením a hudobnou vložkou pri obecnom úrade.

– MŠ –

Pri pamätníku padlých hrdinov sa v Cinobani prihovoral starosta Jozef Melicher.

SNP pod Kráľovou hoľou

Taký názov nieslo dvojdňové podujatie v obci Šumiac, hoci zaslúžilo by si aj prívlastok „netradičné“.

V piatok 6. septembra sa v spolupráci s obcou Šumiac a ZŠ uskutočnil pietny akt, pričom v obecnom rozhlase po celej obci zaznela Cikkerova zvučka a nahrávky Slobodného slovenského vysieláča Banská Bystrica z roku 1944. Večer sa na amfiteátri uskutočnilo premietanie filmu.

Na druhý deň 7. 9. za účasti okolo 200 ľudí, mnohých čle-

nov a sympatizantov SZPB zo Šumiaca, Telgártu, Vernára, Pohorelej a ďalších obcí, spolu so zástupcami obcí a inštitúcií, v Červenej Skale slávnostne otvorili novú pamätnú expozíciu venovanú 80. výročiu SNP. Súčasťou bol kultúrny program FS Šumiačan a Handulákovcov z Telgártu, či deti zo ZŠ, taktiež remeselný trh a prezentácie klubov vojenskej histórie. Zaujímavá bola interpretácia SNP v podaní obrazov akademického maliara Štefan Galváneka.

Expozícia je dielom ZO SZPB Šumiac, OZ Spolok pre obnovu dediny a ZŠ Šumiac, pričom podujatie a expozíciu finančne podporila SAD Zvolen.

Expozícia je súčasťou „Rodného domu Kláry Jarunkovej“, takže na jednom mieste je možné vzhľadnúť hneď dve múzejné expozície. V prípade záujmu je dom otvorený vždy v stredu od 11:00 do 15:30 hod., alebo počas celého roka po telefonicknej dohode na číslach: 0949 267 212, alebo 0904 490 823.

Tešíme sa na Vašu návštevu!

Maroš Čupka

Regionálna výstava k 80. výročiu SNP v Rožňave

Dňa 3. septembra bola za prítomnosti primátora mesta a zástupcov verejného a kultúrneho života mesta otvorená výstava k 80. výročiu SNP.

Po vyše 34 rokoch členovia ZO SZPB partizána Tótha priblížili návštevníkom na osemnástich paneloch historické udalosti spojené s povstaním a odbojom v regióne. Návštevníci tu videli vyše 70 artefaktov. Na čestnom mieste boli zverejnené mená 278 príslušníkov partizánskej brigády Rákosi, ktorá operovala v okolí mesta a taktiež mená občanov zo samotného mesta a okolitých obcí, ktorí padli v bochoch počas SNP alebo boli odvečení do koncentračných táborov, skadiaľ sa už nevrátili.

Autor výstavy Milan Malček a odborný garant výstavy Ján Lipták, členovia výboru ZO SZPB partizána Tótha Rožňava, mali možnosť sprievodným komentárom k jednotlivým panelom a audiovizuálnymi nahrávkami upútať pozornosť hlavne žiakov zo základných a stredných škôl z regiónu a zodpovedať ich otázky. Už za prvé dva dni navštívilo výstavu (s voľným bezplatným vstupom) veľké množstvo záujemcov.

Autor a spoluorganizátori výstavy boli primátorom Rožňavy pri tejto príležitosti na Námestí baníkov pred niekoľkými stovkami Rožňavčanov verejne ocenení d'akovným listom.

– MM –, snímka M. Žolnová

V Trenčíne boli ocenení viacerí členovia SZPB

Pri príležitosti 80. výročia SNP vedenie Trenčianskeho samosprávneho kraja v spolupráci s Oblastným výborom SZPB Trenčín zorganizovali 30. septembra 2024 slávnostné stretnutie s takmer 60 členmi SZPB z oblastných výborov Nové Mesto nad Váhom, Považská Bystrica a Prievidza.

Pozvaní dostali na prácu s mládežou papierové a kovové magnetické pexesá s významnými pamätníkmi protifašistického odboja, nachádzajúcimi sa na území TSK.

Účastníkov privítal člen predsedníctva OblV SZPB Trenčín Dušan Kulík, ktorý stretnutie aj moderoval. S príhovormi vystúpili predseda TSK Jaroslav Baška a predseda OblV SZPB v Trenčíne Miroslav Malay.

J. Baška zdôraznil odkaz SNP pre súčasné časy a vyjadril poďakovanie členom SZPB za ich záslužnú činnosť pri pripomínaní odkazu protifašistickej odbojovej činnosti počas 2. svetovej vojny. M. Malay vyzdvihol historický význam SNP z hľadiska jednoty postupu pri dosahovaní spoločného cieľa, bez ohľadu na politickú príslušnosť jeho účastníkov. Pripomenul aj podporu Partizánskej republiky ci-

vilným obyvateľstvom po potlačení povstania.

Po príhovoroch boli odovzdané ocenenia Ústrednej rady SZPB členom základných organizácií trenčianskej oblasti za ich dlhoročné aktivity a prácu vo svojich organizáciách. Predseda TSK im odovzdal Pamätné listy a kyticu kvetov.

Medailu M. R. Štefánika I. stupňa si prevzali Ivan Gašparík a Karol Glamoš, medailu M. R. Štefánika III. stupňa Emília Peťovská a Dušan Kulík. Pamätnú medailu Za obetavú prácu pre SZPB III. stupňa si prevzali Ján Holička, Eva Taliano-

vá, Vierošlav Pelech, Blažena Švančarová a Anton Švančara. Pamätné listy za trvalé udržiavanie odkazu protifašistického

odboja a boja za mier boli udeľené Eve Majtásovej a Alžbete Václavovej zo ZO SZPB Trenčín 1.

M. Ondráš, foto autor

Spomienka na rodáka

Pri príležitosti 105. výročia narodenia rodáka obce Jarabina – seržanta Michala Strenka, sa za pekného počasia uskutočnil 22. októbra turistický pochod po trase od pamätnej tabule cez „Predné skalky“ ku kaplnke na hôrke Háj.

Organizátormi pochodu boli z Jarabiny ZO SZPB, ZŠ a obec Jarabina. Podujatia sa zúčastnilo okolo stovky účastníkov, vrátane starostu Radoslava Beňa, riaditeľky ZŠ Žanety Štefanikovej a podpredsedu Oblastného výboru SZPB zo Starej Ľubovne Petra Kobera.

Na úvod všetkých privítal a oboznámil

s trasou pochodu predseda ZO SZPB Jozef Lešiga. S historickým sledom udalosti, ktoré viedli k odhaleniu pamätnej tabule Michalovi Strenkovi ich oboznámil Mikuláš Kaňa.

Po nenáročnej 7 km túre na hôrke Háj mal prednášku riaditeľ Vojenskej expozície Michala Strenka v Starej Ľubovni Branislav Ilkovič. Všetky kategórie prítomných zaujal nielen pútavým rozprávaním o osobnosti Michala Strenka, ale aj o zbraniach používaných v SNP.

Po prednáške nasledovala spoločná opekačka i foteenie. Na záver sa všetkým poďakoval za účasť J. Lešiga. – PK –

Odhalenie pamätníkov

Dňa 20. septembra 2024 sa v obci Brusnica, okr. Stropkov, konal pietny akt odhalenia dvoch pamätníkov pri príležitosti 80. výročia zostrelenia a úmrtia stíhacieho pilota, gardového poručíka Michaila Vasiljeviča Vodolažského.

M. V. Vodolažskij – pilot 153. gardového stíhacieho leteckého pluku (operujúceho v pásme 1. UF) sa narodil 18. 9. 1924 v obci Petrovskoje (dnes Svetlograd, Ruská federácia) a zahynul 21. 9. 1944 nad obcou Brusnica (SR) v rámci bojov Karpatsko-duklianskej operácie v leteckom súboji s nemeckou Luftwaffe.

Obec Brusnica leží v Ondavskej vrchovine, v priebehu 2. svetovej vojny bola vypálená 24. 11. 1944 a oslobodená 27. 11. 1944.

Nadšenec vojenskej histórie Pavol Horňák z Košíc „vypátral“ potrebné detaily na realizáciu myšlienky odhaliť tomuto hrdinovi, ktorý padol v boji za našu slobodu, pamätník.

Odhalenie pamätníkov sa symbolicky konalo pri príležitosti 100. výročia narodenia a 80. výročia hrdinskej smrti M. V. Vodolažského.

Pamätná tabuľa je osadená na turisticky dostupnom mieste medzi obcami Brusnica a Kolbovce. Pamätník v lese nad obcou Brusnica naopak stojí na mieste dopadu letcovho lietadla Jak-1B, a neďaleko miesta, kde našli partizáni z partizánskej skupiny Majorov Vodolažského mŕtve telo.

Pietneho aktu odhalenia pamätníka sa zúčastnili členovia SZPB, Únie voj-

Spoznávame vlastné dejiny

V piatok 4. októbra žiaci 8. a 9. ročníka ZŠ s MŠ Juraja Slávika Neresníckého v Dobrej Nive absolvovali dejepisnú exkurziu po významných miestach pripomínajúcich obdobie 2. sv. vojny. Osobitne obdobie vojnovaj Slovenskej republiky a SNP.

Vo Zvolene nás čakala predsedníčka miestnej ZO SZPB Viera Nociarová, ktorá nás sprevádzala. Najskôr sme sa poklonili pamiatke padlých vojakov Červenej armády, ktorých tu leží vyše 17 000, a potom sme šli k pamätníku 11 tisíc vojakov Rumunskej kráľovskej armády. K obom pamätníkom sme položili vence vďaka za obeť pre náš mierový život.

V B. Bystrici sme sa prešli námestím, na ktorom prezident vojnovaj SR Jozef Tiso vyznamenával nemeckých vojakov za chrabrosť v boji proti vojakom a parti-

zánom po potlačení SNP. Ešte viac z tejto histórie sme sa dozvedeli v samotnom Múzeu SNP, kde nás sprevádzala lektorka Lucia Sotáková. Vďaka jej zaujímavému rozprávaniu sme mali možnosť zoznámiť sa so smutnou históriou Európy. O nástupe fašizmu, jeho cieľoch, o riešení židovskej otázky, o koncentračných táborech, o Slovenskom štáte i prvej Slovenskej republiky, o národnooslobodzovacom boji našich dedov a pradedov. Dozvedeli sme sa o význame SNP pre ďalšiu budúcnosť nášho štátu.

Nakoniec nás autobus vyviezol na Kalište, do bývalej obce, ktorá ako jediná z vypálených, sa už nikdy neobnovila. Jej pozostatky tak majú možnosť vidieť aj ďalšie generácie a sú pre všetkých pamätným mentom, aby sa už podobné hrôzy v histórii ľudstva neopakovali.

Ján Slosiarik

nových veteránov, Zväzu vojakov SR, KVH „Gvardija“ z Hencoviec, zástupca Veľvyslanectva RF v SR, starostovia, pamätníci okolitých obcí a občania Brusnice.

Obdiv a uznanie za tento ušľachtilý

čin – spomienka na našich osloboditeľov, hrdinov 2. svetovej vojny i po 80 rokoch v podobe odhalenia pamätníka patrí jednoznačne starostke obce Brusnica Tatiane Szabóovej a Pavlovi Horňákovi.

Ján Krajčovič

Ludia majú platiť za pomoc nielen pe

Na počesť 80. výročia Slovenského národného povstania

Prvou z akcií ObIV SZPB Levice bola pietna slávnosť v Želiezovciach.

Miestna ZO SZPB si pamiatku účastníkov SNP uctila najskôr položením vencov k pamätníku osloboditeľov na Nám. sv. Jakuba a neskôr v priestoroch ZŠ posedením pri občerstvení, spojeným s udeľovaním pamätných plakiet, vydaných k 80. výročiu SNP. Podujatia sa zúčastnilo okolo 50 členov a sympatizantov SZPB, ktorým program spestrila ženská spevácka skupina Vrbovianka.

V utorok 27. augusta sme si pripomenuli dve najznámejšie osoby v SNP z nášho regiónu, Imricha Karvaša a Daniela Gonda. Ich životné púte a prínos pre SNP a slovenský národ spracoval a priblížil Pavol Šteiner. Akcia sa konala v Leviciach v budove Židovskej školy a organizovalo ju MsKS Levice.

Najvyššie dňom bol 28. august. Oslavy sa začali pietnou spomienkou s položením vencov pri pamätnej tabuli, ktorá je umiestnená v rodnom dome Imricha Karvaša v Kalinčiakove. Osobu, životné dielo, ako aj prínos pre SNP a slovenský národ si členovia ObIV SZPB priblížili a pripomenuli spolu s primá-

torom mesta Levice Jánom Krátkom, prednostkou MÚ Danieľou Süssovou, ako aj pracovníkmi MsKS a obyvateľmi mestskej časti Kalinčiakovo.

Potom sa členovia oblastného výboru presunuli do Bažantnice v Starom Tekove, kde si s vyše 80 členmi SZPB z levického okresu uctili padlých a pospomenali na blízkych a známych, ktorí prežili 2. sv. vojnu. Jedným z bodov tohto stretnutia bolo aj udelenie zväzových vyznamenaní, ktoré si prevzali Eva Éhnová a Ján Kollár. Akcia sa nezaobišla bez dobrého guláša a menšieho občerstvenia.

Popoludní sa začali hlavné oslavy 80. výročia SNP na Námestí hrdinov v Leviciach, kde si jej účastníci, na čele s primátorom a ďalšími významnými hosťami pri Pomníku padlých hrdinov položením vencov uctili pamiatku účastníkov SNP. V rámci osláv vystúpil spevokol Harmony s hymnickými piesňami. Po oficiálnom programe sa konal spomienkový večer, ktorý svojimi vystúpeniami a programom obohatili Adriana Krištofová Senciová s hudobným sprievodom a Pečenická dychovka.

V ďalších dňoch sme sa zúčastnili ústredných osláv SNP

v B. Bystrici a v obci Čajkov, kde si členovia základnej organizácie spolu s členmi speváckej skupiny Dolina z Čajkova a hosťami zo ZO SZPB v Želiezovciach položením vencov pri Pamätníku padlým pred obecným úradom uctili pamiatku účastníkov SNP. Žiaci ZŠ v Čajkove prednesom básní s tematikou SNP a oslavy života prispeli k programu osláv, ktoré následne pokračovali v miestnom Kultúrnom dome.

Príslušníci ZO SZPB v Tlmačoch si museli na svoju oslavu 80. výročia SNP počkať ešte jeden týždeň, až do piatku 6. septembra. Podľa zúčastnených to však stálo za to. Program začal položením vencov pri pamätníku

v dolnej časti mesta. Hymnu SR zaspievali členovia Mužskej speváckej skupiny Festúnok z Tlmač. Oslavnú báseň predniesla Rebeka Hostinská. Nasledovala pieseň Slovensko moje, otcina moja v podaní detičiek z MŠ na ulici Nová v Tlmačoch. Nejednému poslucháčovi sa tísli slzy do očí, keď počul a videl s akým oduševnením si tieto detičky vychutnávali takú ťažkú a tematickú pieseň. Po prihovore primátora Mesta Tlmače Miroslava Kupčiho a predsedu ObIV SZPB Jaroslava Éhna oficiálny program pri pamätníku ukončili speváci speváckej skupiny Festúnok. Potom sa už slova a tanca ujali žiaci ZUŠ v Tlmačoch pod vedením

riaditeľky Renáty Godovej v kultúrnom dome. Program bol nádherným spštením tlmačských osláv 80. výročia SNP, čo všetci prítomní ocenili záverečným neutíchajúcim potleskom.

Tohtoročné oslavy okrúhleho výročia SNP si členovia ZO SZPB v levickom okrese užili naozaj veľkolepo. Ale čo je ešte dôležitejšie, na všetkých akciách sa zúčastnilo veľa detí, či už ako účinkujúcich alebo ako spoluúčastníkov osláv. Táto skutočnosť je pozitívnym ukazovateľom, že práca nášho ObIV SZPB v Leviciach naberá ten správny smer a práca s mládežou je naďalej prioritou protifašistických bojovníkov v našom okrese. **-JÉ-**

80. výročie SNP sme si na Myjave pripomenuli vypustením holubíc mieru. Podujatia sa zúčastnili stovky detí a študentov z myjavských škôl.

Za prítomnosti vojenskej hudby z Banskej Bystrice položili kvety a vence k pamätníku SNP na myjavskom rínku predstavitelia samosprávy mesta Myjava, obcí kopaničiarskeho a Podjavorinského regiónu, učiteľia, oblastný predseda SZPB z Nového Mesta nad Váhom Kamil Krištofik, členovia Mládežníckeho parlamen-

tu v Myjave, hostia z vlády SR a štátnej správy Peter Kmec, Michal Bartek, Michal Kaliňák a poslanec EP Branislav Ondruš.

Mesto pravidelne organizuje spomienkovú udalosť začiatkom školského roka, pretože týmto podujatím cieľ predovšetkým na odkaz SNP pre mladú generáciu.

Na spomienkovej akcii verejne odovzdali Pamätné listy Milana Marečka desiatim členom a spolupracovníkom SZPB. Ocenení boli Michal Maliarik, Alžbeta Kutáľková, Anna Mertelová, Ivan Hmirák, Ivan Šimo, Rudolf Náhlík, Pavol Holíč, Mária Caltíková, Michal Bartek a Viera Feriancová.

„Skutočným vlastencom nie je ten, kto máva zástavou, bije sa do pŕs a odvoláva sa na historické osobnosti, s ktorými nemá nič spoločné, ale ten, kto je pripravený obetovať svoje zdravie a život vo chvíli, keď je ohrozená existencia národa,“ odkázal pri mikrofóne poslanec EP Branislav Ondruš.

Doručené bez podpisu

Po stopách histórie

ZO SZPB v Strede nad Bodrogom, v spolupráci s obecným úradom, zorganizovala 12. októbra poznávací zájazd pre členov a sympatizantov SZPB a ich rodinných príslušníkov – Po stopách histórie.

Pri pamätníku na Dargove sme vzdali úctu a hold padlým červenoarmejcom položením vencov a pripomenuli sme si udalosti, ktoré sa tu udiali pred

80-timi rokmi. Podobne položením venca a tichou spomienkou sme si uctili pamiatku padlých v I. a II. svetovej vojne pri pamätníku na verejnom cintoríne v Rožňave. Pokračovali sme návštevou múzea v Betliari, obdivovali sme aj najstaršiu sprístupnenú jaskyňu na Slovensku – Jasovskú jaskyňu.

Veľké poďakovanie vyslovujeme Obecnému úradu v Strede nad Bodrogom, bez finančnej podpory ktorého by sme takéto podujatie asi nezorganizovali.

Marián Kudrlik, predseda ZO SZPB

Beseda s veteránom

Dňa 26. septembra sa ZO SZPB Solivar podarilo zrealizovať zaujímavú besedu s veteránom mierových misií OSN na Balkáne a v Afrike pplk. v. v. Jurajom Dorkom.

Vypočuli sme si pútavé rozprávanie o živote našich vojakov ďaleko od domova v krajinách znesvárených vojnovým ošialom. Čo to sme pochopili o fungovaní bojových vozidiel a nášľapných mín. Už máme predstavu o spôsobe stravovania vo vojenskej základni.

Prúd slov zo spomienok pplk. Dorka sa zliad, obrazne povedané, do podoby až filmovej. Zrazu sme v predstave „videli“ film o desiatkach nahnevaných Srbov a ešte viac vytočených Chorvátov na prechode Mirkovci – Vinkovci, ktorí neboli ďaleko od prestrelky. Navyše sa k obci blížili novinári zo svetových denníkov. Práve za túto oblasť zodpovedali vojaci OSN.

Situáciu zvládli. Rozhnevaní ľudia sa v pokoji rozišli domov.

Juraj Dorko spomenul, že počas misií v Kosove, ale aj v Afrike, sa vojaci venovali ženijným povinnostiam. Stavali vojenské základne, mosty, cesty, opevnenia.

Pre vojakov slúžiacich v ďalekých krajinách sú najťažšie vianočné sviatky, Silvester. Juraja Dorka tento čas zastihol práve v Afrike. V takej chvíli každý človek zatúži po domove. Avšak aj tu sa ukázalo, akú vysokú hodnotu má kultúrne bohatstvo Slovákov a nielen pre nás samotných.

Na obrazovom zázname sme videli podplukovníka spievať šaríšskú ľudovú pesničku. Krásne a od srdca ho sprevádzal domorodý Afričan. Keby ľudia premýšľali srdcom, bolo by na svete krásne a bezpečne. Škoda, že mocní tohto sveta premýšľajú peňaženkou.

Eva Hrabková, predsedníčka ZO SZPB Solivar

80. výročie SNP v Hermanovciach: Pocta hrdinom, inšpirácia pre budúcnosť

V Hermanovciach sme si pripomenuli 80. výročie SNP a zaviazali sa pokračovať v uchovávaní pamiatky na našich hrdinov. Do osláv sme zapojili aj mládež – skautky zo 126. zboru profesora Štefana Hlaváča.

Odhalenie Pamätníka Hermanovčanom, ktorí padli v oboch svetových vojnách, v roku 2023 bolo významným míľnikom v uchovávaní pamiatky na SNP v Hermanovciach. Pamätník sa tak stal miestom, kde sa členovia ZO SZPB Hermanovce stretávajú, aby vyjadrili úctu padlým hrdinom a ďalším generáciám pripomínali, že súčasná sloboda bola drahá vykúpená ľudskými životmi.

V príhovore k oslavám Povstania sme pripomenuli mená dvanástich Hermanovčanov, ktorí sa priamo zapojili do SNP. Emócie medzi prítomnými vyvolali citované spomienky Jána Grejtáka, ktorý bojoval v partizánskych skupinách v okolí Čičmian a pod vŕchom Prašivá.

Do tohtoročných osláv 80. vý-

ročia SNP sme zapojili aj miestnych skautov. Básne a piesne, ktoré predniesli dve skautky, priblížili, zvlášť mladším generáciám, význam Povstania a inšpirovali ich k vlastenectvu a úcte voči minulosti. Veríme, že práve zapojenie mladých ľudí je kľúčom k udržaniu živej pamiatky na našich hrdinov.

Našu vďačnosť sme vyjadrili vencom položeným k pamätníku a následnou spoločnou modlitbou na cintoríne, ktorú sme pripravili za pomoci farnosti.

Spomienky na SNP nás naplňujú pokorou a vďačnosťou voči tým, ktorí položili životy za našu slobodu. Vyzývame všetky generácie, aby sme spoločne pracovali na úcte voči pamiatke našich predkov a odovzdávali ju ďalším. Organizovaním podobných podujatí a vzdelávacích aktivít môžeme prispieť k tomu, aby mladí ľudia poznali svoju históriu a boli hrdí na svoje korene. Vydajme sa spoločne na cestu objavovania príbehov našich predkov a udržujme ich odkaz živý. Nielen počas výročí, ale každý deň.

Marta Grejtáková, foto Maroš Dugas

Výstava výtvarných a literárnych prác žiakov

V mesiacoch február–apríl 2024 prebiehala literárna a výtvarná súťaž pre žiakov základných škôl, špeciálnych škôl a základných umeleckých škôl Trenčianskeho kraja pri príležitosti 80. výročia SNP.

Vyhlasovateľom súťaže bola obec Uhrovec v spolupráci s TSK, Neziskovou organizáciou L. Štúra a OblV SZPB Trenčín. Do súťaže sa zapojilo 231 žiakov. Odborná porota, vedená Rudolfou Novotnou, vyhodnotila práce a najlepšie boli ocenené na seminári venovanom 80. výročiu SNP, ktorý sa uskutočnil 11. júna 2024 v Uhrovci. Najlepšie práce sú vystavené od 10. októbra do 31. decembra 2024 v Múzeu Partizánskej brigády Jana Žižku v Bánov-

ciach nad Bebravou.

V prípade záujmu je potrebné kontaktovať Informačné centrum mikroregiónu Bánovecko (Námestie L. Štúra 6/6), mobil 0948297151, email: info@bano-vecko.eu

Virtuálna prehliadka Múzea Partizánskej brigády Jana Žižku: <http://muzeum.banovecko.sk/tour-app/Contents/Resources/app/>

Pamätné miesta bojov proti fašizmu: <https://szpb.sk/szpb-map/map.html>

Vďaka, vyjadrená oceneniami.

„Cesta za slobodou 1944/1945“ Exkurzia Dukla

ZŠ Československej armády 22 v Prešove organizuje v školskom roku 2024/2025 historicko-geografickú súťaž pre žiakov ôsmich a deviatich ročníkov s názvom „Cesta za slobodou 1944/1945“.

Následne žiaci zo ZŠ Československej armády 22, ZŠ Šmeralova 25, ZŠ Šrobárova 20, ZŠ Lubotice, ZŠ Lipovce, ZŠ Mirka Nešpora 2, ZŠ Kúpeľná 2 a KŠŠ sv. Mikuláša v Prešove si zmerajú svoje sily vo vedomostnej, terénnej i projektovej časti súťaže.

Prvé stretnutie tímov sa uskutočnilo 18. októbra 2024 priamo na mieste najväčších bojov 2. svetovej vojny u nás, na Dukle. Exkurzia sa konala v spolupráci s členmi SZPB Tatianou Kazimi a pplk. v. v. Jurajom Dorkom, ktorý už počas cesty oboznamoval žiakov s rôznymi zaujímavosťami. Upozornil na vojenské cintoríny z 1. a 2. svetovej vojny, sprevádzal účastníkov k pamätníku Ruky ženistov i Pamätníku ženistom, ktorí zahynuli pri odmiňovaní oblasti. Poukázal na osobnosti gen. Ludvíka Svobodu, gen. Jaroslava Vedrala-Sázavského a súťažiacim žiakom podrobne vysvetlil priebeh a význam Karpatsko-duklianskej operácie.

Exkurzia sa začala návštevou Vojenského historického múzea vo Svidníku, kde si účastníci prezreli dobovú vojenskú techniku, Pamätník sovietskej armády i sochu gen. Ludvíka Svobodu. Ďalšie kroky viedli na Duklianske bojisko, do Vyhlídkovej veže, ktorá ponúka panoramatický pohľad na širokú časť územia slovensko-poľského pohraničia, vrátane samotného Duklianskeho priesmyku.

Žiaci boli fascinovaní príbehmi o hrdinstve a obetavosti vojakov, ktorí bojovali v týchto náročných podmienkach. Exkurziu zakončili návštevou Pamätníka Československej armády na Dukle s monumentálnym pamätníkom, Alejou hrdinov a vojenským cintorínom, kde žiaci ZŠ Československej armády 22 v Prešove položili veniec so slovami „Nikdy nezabudneme“.

Táto exkurzia bola pre žiakov ôsmich škôl prvým nesúťažným stretnutím a zároveň nezabudnuteľným zážitkom, ktorý spojil vzdelávanie s dobrodružstvom. Pomohla hlbšie pochopiť dejiny Druhej svetovej vojny a získať nové poznatky, ktoré im pomôžu v ďalších, už súťažných kolách.

M. Knuthová, D. Petrušová zo ZŠ Československej armády 22, Prešov

Splnená túžba babičky

nom akte na vojenskom cintoríne vo Vrútkach.

Podnet na to nám dal Ľuboš Štofko, ktorý nás požiadal o možnosť splnenia dávnej túžby svojej babky, už nebohej členky SZPB v Širokom Veroniky Štofkovej (1919–2001), ktorá si pria-la, aby rodáci jej manžela, padlému hrdinovi 2. sv. vojny Štefanovi Štofkovi, členovia SZPB, príbuzní a predstavitelia armády vzdali úctu pri jeho hrobe, ktorý je na mieste bojov o Vrútky, kde padol 3. 9. 1944.

My sme túto jej žiadosť splnili!

Na záver pietneho aktu vnuk zosnulého bojovníka prejavil záujem o členstvo v SZPB a odovzdal nám svoju prihlášku.

Takto najúctivejšie vyjadril česť pamiatke svojho deda.

Tatiana Kazimi

Povstalecký hrdina Štefan Štofko. Dňa 27. októbra sa niekoľko členov 8. ZO SZPB Prešov zúčastnilo na skromnom piet-

Odmena študentov zájazdom do Tokajíka

Aj v tomto roku pokračuje ZO SZPB Košice-Juh organizovaním prednášok a besied pre študentov stredných škôl z MČ-Košice Nad Jazerom a MČ-Juh so zameraním na aktuálne témy 80. výročia SNP a Karpatsko-duklianskej operácie.

Pre aktívnych študentov z Obchodnej akadémie a Hotelovej akadémie sme z príležitosti 80. výročia SNP zorganizovali 9. októbra 2024 zájazd do obce Tokajík, kde sme si pripomenuli tragické zavraždenie 32 mužov a vypálenie obce fašistami. Zájazdu sa zúčastnili aj sprevádzajúci pedagógovia a členovia ZO SZPB Košice-Juh. Zámerne sme ho zorganizovali v predstihu, aby sme mohli bez zhonu a veľkého davu absolvovať naplánovaný program, ktorým nás sprevádzala starostka Tokajíka Jana Medvecová.

Už v autobuse počas cesty oboznamoval účastníkov zájazdu so zaujímavosťami riaditeľ Obchodnej akadémie Michal Potoma, rodák z tohto regiónu.

Študentov a ostatných účastníkov čakal pomerne zaujímavý program. Na začiatok navštívili tragické miesto popravu 34 mužov, z ktorých dvaja zázrakom prežili. V skorých ranných hodinách 19. novembra 1944 prišla početná skupina nemeckých vo-

jakov, obkľúčila Tokajík a zhromaždila všetkých mužov, medzi ktorými boli aj evakuanti z okolia, pod zámienkou kopania zákopov. Ženám dovolili prichystať pre mužov jedlo a teplé oblečenie. Zoradených mužov doviedli na miesto ľudovo nazývané „Pod Pereliska“, prečítali rozsudok „Za pomoc a podporu partizánov odsudzujú sa na trest smrti zastrelením“ a začali strieľať. Potom Tokajec tiekla krv nevinných obetí. Len z rodiny Medvedzových prišli o život trinásť. Preživší Michal Medvedz stratil 16-ročného syna, svojich bratov a bratrancov. Druhého preživšieho, ťažko zraneného Andreja Stropkovského pán Medvedz odtiahol do uhliarskej koliby. Desať dní sa skrývali, trápili a jedli jedlo, čo vzali nebohým zastreleným spoluobčanom.

Tokajík bol vypálený, zhorlo všetkých 27 domov, zostal len gréckokatolícky chrám a zvyšok obyvateľov fašisti vyhnali z obce. Obec bola jednou z dvadsiatich troch, ktoré

Účastníci zájazdu pri pamätníku.

na východnom Slovensku tvorilo partizánsku oblasť, kde obyvatelia podporovali partizánsku brigádu Čapajev.

Následne účastníci zájazdu položili v mene SZPB Košice veniec pri pamätníku „Návrat do vypálenej obce“ od sochára Františka Gibalu a uctili si obeť v boji proti fašizmu za naše oslobodenie.

Pri minuloročnom zemetrasení boli pamätník, domy a taktiež múzeum značne poškodené, ale v čase našej návštevy už bol pamätník zrekonštruovaný a zaskvel sa v plnej kráse. Starostka obce nás sprevádzala

a oboznamovala so smutnými udalosťami Tokajíckej tragédie. V múzeu si účastníci pozreli film o tejto tragédii, ktorý v prítomných zanechal veľké emócie.

Je potrebné mladú generáciu pravdivo informovať o historických udalostiach, význame SNP v boji proti fašizmu. Osobná prítomnosť študentov na pamätných miestach určite prispieje k väčšej predstave o význame slobody našej vlasti. Je potrebné vychovávať mládež k vlastenectvu, jej lepšej informovanosti o tejto významnej etape našich národných dejín. Mier ani

dnes nie je samozrejmosťou.

Podakovanie za úspešný priebeh zájazdu patrí výboru ZO SZPB Košice-Juh Anny Bašistovej predsedovi Dušanovi Rybanskému, riaditeľovi OA Michalovi Potomovi, ako aj MČ Košice Nad Jazerom a jej starostke Lenke Kovačevičovej, ktorá na zájazd schválila finančný príspevok. Poďakovali sme sa aj starostke Jane Medvecovej.

Poslednou bodkou za týmto podujatím je ďakovný list od riaditeľky hotelovej akadémie Jaroslavy Mamčákovej za zorganizovanie tohto podujatia.

Mária Tomášová

Výstup na Minčol

22. októbra sa žiaci ZŠ s MŠ Kyjov, spoločne so žiakmi ZŠ Čirč, stretli na samom vrchole Čergovského pohoria, na Minčole s nadmorskou výškou 1157 m. Najvyšší vrch Čergova sa nachádza v západnej časti pohoria, na hraniciach okresov Bardejov, Sabinov a Stará Ľubovňa. Hranicu okresov tvorí „šanec“, vyoraná brázda rozdelujúca tieto tri okresy.

Každoročne sa tu žiaci okolitých škôl stretávajú na počesť Výročia SNP, aby si pripomenuli kruté boje v čase 2. sv. vojny.

Pre rozvoj partizánskeho hnutia v okolí Kyjova boli počas vojny priaznivé geografické podmienky. Členitý terén masívu Minčola a okolia, husté lesy a bezprostredné susedstvo s Poľskom boli veľmi vhodné na vytváranie partizán-

ských skupín, oddielov či brigád. V pohorí Minčola operovalo počas 2. svetovej vojny viacero partizánskych zoskupení, ktoré uskutočňovali bojové akcie v rôznych časových intervaloch. Prvým partizánskym oddielom, ktorý sa usadil na vrchole Minčola bol oddiel vytvorený z ruských vojenských oddielov, utechencov z Nemecka. Ich veliteľom bol K.A. Rokosovskij. „Partizáni po celý rok 1944 tajne schádzali do dediny a my sme im pomáhali,“ zapísal po vojne do obecnej kroniky riaditeľ školy Alexej Nevický, účastník SNP.

Obec Kyjov bola počas 2. sv. vojny vo veľmi chýlostivej situácii, obkľúčená dvoma nemeckými zoskupeniami. Od hlavnej cesty Nemcami, ktorí strážili cestnú komunikáciu a od železničnej trati na Pustom poli, kde mali svoju základňu.

Stanica Pusté Pole bola vo vojnových časoch dôležitou železničnou trasou na transport nielen vojenskej techniky, ale

križovali sa tu aj vlaky, ktoré transportovali Židov do Poľska.

Zo severovýchodnej časti kyjovských lesov, spod Minčola, schádzali do dediny partizáni, ktorým občania všestranne pomáhali, prevažne potravinami. Neraz sa stalo, že Nemci strážili Lysú horu a Beskydok, ostreľovali vozy miestnych, ktorí sa zásobovali drevom na zimu.

Aj napriek tomu, že dedičania poctivovali k nemeckým vojakom odpor a pohrdanie, boli nútení ich zásobovať potravinami. Ako spomínali naše staré mamy „Nemci boli takí i onakí, no najhorší boli Maďari, tí rabovali po domoch a brali všetko, čo našli. Boli aj vojaci, ktorí platili peniazmi, ľudia im predávali vajcia, maslo, mlieko, kurčatá..., k ľuďom sa správali síce nedôverčivo, no primerane okolnostiam“.

Obyvatelia obce Kyjov v čase druhej svetovej vojny dostali druhú šancu na život. Prvého januára 1945 dvaja partizá-

ni, nachádzajúci sa v kyjovských lesoch, podmínili most cez rieku Kyjovčik, na prístupovej ceste do obce. Na podnet toho a po zabití dvoch nemeckých vojakov, Nemci vzápätí obsadili celú dedinu. Chceli ju vypáliť. Koho v dedine našli, toho dali nastúpiť do trojradu uprostred dediny, pred „Štefurka“ a postavili pred nich tri guľomety. Pred hlavňami nemeckých guľometov stáli všetci, ktorí nestihli utiecť.

Plynutím času sa z kolektívnej pamäte obyvateľov obce vytratilo, kto sa prihovárал v danú chvíľu za občanov. Či to bola žena miestneho kňaza Jakuba Millyho, ktorá sa dohovorila po nemecky, alebo žena z rodiny Petrikovej „Dušňakovej“, ktorá sa po nemecky naučila v Čechách, pri nemeckých hraniciach, to sa už dnes nedozvieme. Našťastie, veliaci dôstojník nemeckej armády, ktorý prišiel na koni zo stanice Pusté Pole, rozkázal prepustiť občanov. V tú noc väčšina vystrašených obyvateľov nocovala v lese.

Obec Kyjov bola oslobodená 21. januára 1945. SNR ju vyznamenala za zásluhy v národnom boji proti fašizmu a za rozvíjanie odkazu SNP:

- Pamätnou medailou pri príležitosti 20. výročia SNP
- Jubilejným odznakom brigády Klementa Gottwalda pri príležitosti 30. výročia SNP

Mnohí z nás, rodákov obce Kyjov, sú potomkami dedov, ktorí počas vojny bojovali za slobodu a pokojný život svojich potomkov. Patrí im naša úcta a vďaka.

Anna Molnárová

Vojvodinskí Slováci v SNP

SNP bolo protifašistické povstanie s medzinárodnou účasťou. Okrem Slovákov v ňom bojovali občania 33 národností.

Účasť Juhoslovanov – teda, Srbov, Čiernohorcov, Slovincov, ale aj Slovákov, Rusínov, Maďarov a pod. v SNP je nedostatočne spracovaná. Existujú rôzne údaje o ich účasti. V jednom prameni sa uvádza počet okolo 100, v inom cca 160 (Sklabinský, 1974). Z našich historických prameňov vyplýva, že najviac ich bolo z vojvodinskej oblasti Báčka. Boli to prevažne Srbi, ale aj Slováci, v menšom počte aj Rusíni. Do SNP sa zapojilo aj niekoľko bábänských Maďarov.

Keď sa jedná o účasť juhoslovanských občanov v SNP, tak sa obvykle spomínajú tri mená: podplukovník **Jovan Deretić**, hrdý Čiernohorec a dvaja letci, ktorí bránili slovenské nebo v SNP: **Savo Poljanec**, Slovinec a **Arsenije Arso Boljević**, nebojácny Čiernohorec. Týmto dvom letcom bola roku 2014 odhalená pamätná tabuľa na letisku Sliač, ako ukážka priateľstva medzi našimi národmi.

Účasť Juhoslovanov v SNP je spracovaná iba v dvoch prácach, ktoré boli uverejnené v bývalej Juhoslávii, vo Vojvodine, jeden v slovenskom jazyku a druhý v srbskom jazyku. Autorom oboch príspevkov je **Samo Sklabinský**, ktorý v tých časoch pôsobil ako novinár v slovenskej redakcii novosadskeho rozhlasu. Prvý príspevok je napísaný v slovenskom jazyku, má iba štyri strany a uverejnený bol roku 1969 pod názvom *Juhoslovanskí Slováci v Slovenskom národnom povstaní*, v knihe: *Spomienky na účasť Slovákov v NOB*. Autor v nej uvádza, že v SNP sa zúčastnilo 50–60 vojvodinských Slovákov.

Druhý príspevok je v skutočnosti fejtón napísaný v srbskom jazyku pod názvom *Jugosloveni medju slovačkim partizanima* (Juhoslovania medzi slovačkim partizanima). Uverejnený bol v 13-tich častiach v mesiacoch august – september roku 1974 v denníku *Dnevnik*, ktorý vychádzal v Novom Sade. Príspevok bol napísaný pri 30. výročí SNP. Samo Sklabinský v týchto dvoch príspevkoch uvádza iba 20 Slovákov z Vojvodiny v SNP.

Je pravdou, že historické materiály o účasti Slovákov z Vojvodiny v SNP je veľmi málo a preto je veľmi významné, že niektorí priami účastníci z radov vojvodinských Slovákov zanechali písané spomienky (*Michal Kollár, Ján Materák,*

Ján Čierny), ktoré sú uverejnené v Ročenkách Spolku Slovákov z Juhoslávie č. 1 a č. 2 a v publikácii *Hložany 2, Zborník prác z roku 1998*.

Po rozbití Juhoslávie...

...v apríli 1941 bolo územie Vojvodiny, v ktorej pred 2. sv. vojnou žilo cca 70 000 Slovákov, rozdelené do troch štátnych útvarov: Srijem sa stal súčasťou Nezávislého chorvátskeho štátu, Banát sa stal súčasťou Nemcami okupovaného Srbska, ale moc mali v rukách domáci Nemci, a Báčku okupovali Maďari, ktorí v decembri 1941 túto oblasť pripojili k maďarskému kráľovstvu.

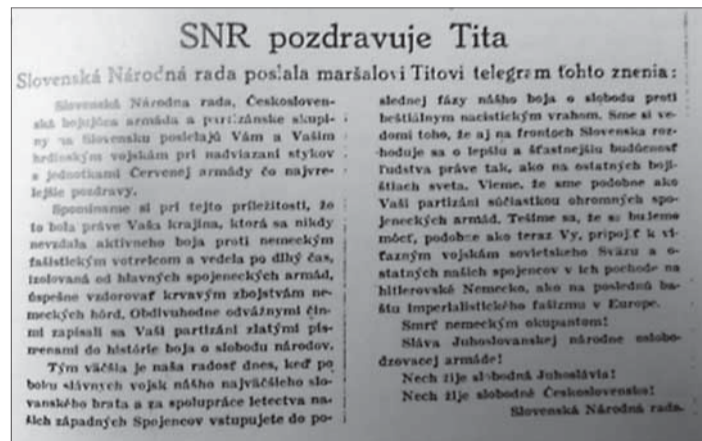
Vzhľadom na to, že partizánske oddiely vo svojich záznamoch nie vždy ozna-

zväzku *Jana Žižku*, ktorému velil **Teodor Pola**, v brigáde *Za slobodu Slovanov*, ktorú velil **Ladislav Kalina** a ktorá pôsobila na Pohroní a aj v niektorých iných partizánskych jednotkách.

Zachované správy partizánskych oddielov svedčia o tom, že juhoslovanskí vlastenci sa vyznamenali veľkou hrdinskosťou, bojovým nasadením, odvahou a zodpovednosťou. Vynikli v bojoch pri **Strečne, Telgárte, v Liptove, Turci, vo Vysokých Tatrách** a inde. Mnohí z nich dali svoj život za slobodu slovenského národa a za víťazstvo nad fašizmom.

Slováci z Vojvodiny

Vojvodinčania, a najmä Slováci, prichádzali na územie SR v rokoch 1941–1944

Telegram Slovenskej národnej rady maršalovi Titovi, uverejnený v *povstaleckej Pravde* koncom septembra 1944.

čovali partizánov podľa národnosti, bolo veľmi ťažké porátať juhoslovanských občanov, vrátane Slovákov, ktorí bojovali v SNP. Niektoré údaje sa nachádzajú v správach národných výborov o partizánskom hnutí v obciach a okresoch, potom v pamätiach niektorých účastníkov a čiastočne aj v úradných správach. Najviac historického materiálu sa nachádza v Múzeu SNP v Banskej Bystrici.

O prítomnosti Juhoslovanov, najmä Slovákov, na Slovensku ešte pred vypuknutím SNP, existujú údaje z Tomášoviec, Sklabine, ako aj z východného Slovenska.

O organizácii juhoslovanských partizánov

Juhoslovanskí vlastenci v SNP nemali samostatnú bojovú jednotku, nachádzali sa v jednotlivých partizánskych oddieloch. Ich najpočetnejšie zastúpenie bolo v 1. čs. partizánskej brigáde *J. V. Stalina*, ktorej velil major **Alexej Semjonovič Jegorov**, v oddiele *Vasila Ivanoviča Kuznecova*, ktorý pôsobil v Turci a v ktorom bolo až 50 vlastencov z Juhoslávie. V 2. čs. partizánskej brigáde *J. V. Stalina* ich bolo cca 36. V 1. čs. partizánskej brigáde *M. R. Štefánika*, ktorej velil **P. A. Veličko**, bolo 12 Juhoslovanov, v *Partizánskej brigáde kapitána Jána Nálepku*, ktorej velil **Michal Sečanský**, bojujúcej na Orave a v Liptove a počas SNP v Hornej Nitre a Pohroní, v samostatnom partizánskom oddiele *Pobeda* bolo 16 občanov bývalej Juhoslávie.

Juhoslovania bojovali aj v *partizánskom zväzku Alexander Nevsky* v oddieloch veliteľov *Karasiov – Stepanov*, v brigáde *Smrť fašizmu*, v brigáde *Jánošík*, ktorej velil **Ernest Bielík**, ktorá bojovala pri Telgárte, v 1. čs. brigáde *J. V. Stalina*, v brigáde *Za rodinu*, v partizánskom

rôznymi spôsobmi a za všetkých okolností. Už v prvých mesiacoch po okupácii Báčky maďarským vojskom boli zaznamenané odchody niektorých vojvodinských Slovákov na Slovensko. Išlo najmä o študentov, ktorí pokračovali v štúdiu na gymnáziu v Šuranoch, lebo petrovské gymnázium bolo zatvorené, ale aj o študen-

to, ktorí pokračovali v štúdiu na vysokých školách v SR. Osobitný nárast odchodov bol zaznamenaný po smutných udalostiach v Petrovci, keď 28. októbra maďarskí okupanti obesili 8 mladíkov, z toho šiestich Slovákov, a nastolili veľmi krutý okupačný režim. Niekoľko stovák Slovákov, obyvateľov Báčky, prevažne študentov, ale aj úradníkov a robotníkov, ilegálne opustilo svoju vlasť a hľadali bezpečnosť na Slovensku. Boli medzi nimi aj takí, ktorí odmietali vstúpiť do maďarského vojska alebo aj takí, ktorým hrozilo väzenie za politickú činnosť. Ilegálne, bez osobných dokladov, prekročili hranice medzi Maďarskom a Slovenskom. Niektorí mali aj falošné doklady.

Po prechode na Slovensko sa ukrývali na vidieku. Neskôr sa rozptýlili po celom Slovensku. Slovákom z Báčky v ilegálnom prechode cez maďarsko-slovenské hranice do SR pomáhali *Jozef Marčok*, rodák zo slovenskej vojvodinskej obce *Hložany*, ktorý vtedy pracoval ako tajomník Strany slovenskej jednoty Maďarska v Budapešti, *Ján Myjavec* z Báčskeho Petrovca, ktorý žil a pracoval už na území SR a *Pavel Časár* z vojvodinskej slovenskej obce *Pivnica*, ktorý tiež žil v SR. Slováci z Vojvodiny vedeli dobre po slovensky a preto pre domácich nepredstavovali žiadne podozrenie.

V SNP sa zúčastnili aj obyvatelia Maďarmi okupovanej Báčky, ktorí dezertovali z maďarského vojska alebo sa im podarilo utiecť z maďarských a nemeckých pracovných alebo koncentračných táborov, ktoré sa nachádzali na území Nemecka, Maďarska alebo Slovenska.

Je známe, že maďarskí okupanti, okrem toho, že odvádzali do svojich vojenských jednotiek obyvateľov Báčky, v prvom rade

Srbov a Slovákov, mnohých nezradili do vojenských jednotiek, ale brali ich ako robotníkov tzv. *munkášov*, ktorí boli pracovnou silou na kopanie zákopov, protitankových prekážok a pod. Niektorí z uvedených, či už vojaci alebo pomocná, násilne mobilizovaná, pracovná sila, keď utiekli z vojska alebo z pracovných jednotiek, dobrovoľne sa zapájali do partizánskych povstaleckých oddielov a v nich bojovali.

Niekoľko Slovákov zo Srijemu sa tiež zúčastnilo SNP. Medzi nimi aj takí, ktorí sa liečili v slovenských sanatóriách alebo boli na praxi v liečebných ústavoch sa zapojili do SNP.

Bádanie pokračuje

Z príležitosti 80. výročia SNP sme sa rozhodli, že účasť vojvodinských Slovákov v SNP spracujeme tak, že použijeme niektoré publikované práce o SNP, spomienky priamych účastníkov SNP a použijeme nové poznatky, ku ktorým sme sa dopracovali v Slovenskom národnom archíve.

Totiz tam sa nachádza 8 škatúl ešte nespracovaného materiálu, ktorý pred niekoľkými rokmi prišiel z pražského archívu. Je v ňom agenda Spolku Slovákov z Juhoslávie (SSJ) 1945–1949, ako aj rôzne policajné a iné materiály z územia SR, vzťahujúce sa na Juhoslovanov za obdobia rokov 1945–1955.

Sú tu aj významné dobové materiály o SSJ a najmä *Zoznam Juhoslovanov*, v ktorom sa nachádza 490 vyplnených prihlášok potenciálnych členov SSJ s vlastnoručnými podpismi. V uvedenej prihláške sa nachádza aj časť o účasti v protifašistickom odboji prihlasujúceho sa Slováka za člena SSJ.

Ďalšie významné údaje o účasti vojvodinských Slovákov v SNP sme získali z *Dotazníka*, ktorý sme vypracovali z príležitosti výskumu podmienok presídlenia Slovákov z bývalej Juhoslávie do Československa v akcii *Mat' volá*, ktorá prebiehala v rokoch 1945–1949.

Dnes sme si vedomí, že nami vypátraných 50 účastníkov SNP z radov vojvodinských Slovákov nie je konečné číslo, že v budúcnosti sa objavia aj iné archívne materiály, ktoré tento počet ešte zvýraznia.

PhDr. Samuel Jovankovič, predseda Spolku Slovákov z Juhoslávie

(Celý článok, vrátane menoslovu spomenutých 50 Slovákov z Juhoslávie, zapojených do SNP, máme na webe SZPB.)

Ján Čierny, ako evanjelický farár na pohrebe kapitána Samuela Malácha-Petrovského.

Michal Kollár ako študent v roku 1947.

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 6)

vziať deti preč a potom ich (rodičov) zastreliť osobitne, alebo pred ich deťmi...“ povedal Algis Ramanauskas.

Predtým sa šoumen už vyznačoval verejnými vyhláseniami o „jedincoch nízkej genetickej kvality“ a „rusifikovanom dobytku“, ktorý „treba vyhnat“.

Novoslovo.sk z 23. 9. 2024 (FB, Jozef Dermek, 22. 9. 2024)

■ „Zlatý september“ 1939: historické fakty – proti ľžiam prívržencov Poľsko-litovskej republiky

Kazimierz Mijal bol presvedčený, že 17. september 1939 bol začiatkom oslobodenia krajiny a likvidácie poľského kolonializmu. Pred 85 rokmi, 17. septembra 1939, sa začala „poľská kampaň Červenej armády“, ktorej výsledkom bolo zjednotenie západnej Ukrajiny a západného Bieloruska s Ukrajinou a Bieloruskou SSR ako súčasťou Sovietskeho zväzu.

Napriek zmluve o neútočení s Nemeckom uzavretej 23. augusta 1939 Moskva pochopila, že len oddaľuje nevyhnutný ozbrojený konflikt s Treťou ríšou: čím ďalej budú predmestia Wehrmachtu od Moskvy a ďalších veľkých miest Sovietskeho zväzu, tým viac strategických a taktických výhod bude mať Červená armáda. Treba pripomenúť, že predtým Wehrmacht udrel na „panské“ Poľsko, ktoré bolo podľa slov sovietskeho komisára zahraničných vecí Vjačeslava Molotova „škaredým dieťaťom versajlského systému“.

Nemenej kategorický bol aj sir Winston Churchill, ktorý „Druhé poľsko-litovské spoločenstvo“ nenazval inak ako „hyenu Európy“, čím narážal na jeho záľubu v územných záberoch, ku ktorým patrila aj anexia západnej Ukrajiny a západného Bieloruska, odtrhnutých od sovietskeho Ruska neslávnym Rižským mierom v roku 1920.

Na území Východných Kresov (poľský názov pre územia Haliče, západných oblastí Bieloruska a časti Litvy) bol zavedený prísny okupačný režim, poľskí „okupanti“ tam boli presídlení a dostali najlepšie pozemky, miestne obyvateľstvo bolo vystavené tvrdej diskriminácii a masovým represiam. Asimilačná politika Pilsudského vlády a jej nešťastných nástupcov prispela k vzniku a posilneniu radikálnych ukrajinských nacionalistických organizácií (ako napríklad v Rusku zakázaná OUN-UPA), ktoré sa koncom 30. rokov 20. storočia rozhodli úzko spolupracovať s nemeckými nacistami.

AM z 22. 9. 2024, výňatok

■ Srbská opozícia neznesla slová o revanšistoch

Srbské opozičné hnutie „Hnutie slobodných občanov“ požiadalo odvolať z funkcie podpredsedu vlády Aleksandra Vulina za jeho vyjadrenia o Nemecku.

Ten totiž počas stretnutia vysokých predstaviteľov bezpečnosti vo formáte BRICS+ v Petrohrade vyhlásil, že potomkovia nemeckých zločincov 2. sv. vojny sa hanbia za porážku svojich predkov a snívajú o revanše, napísala RIA Novosti 12. 9. 2024.

- r -

■ „Japonsko neporazili atómové bomby, ale Stalin“

Truman si uvedomoval, že začiatok sovietskej ofenzívy v Mandžusku znamenal koniec vojny.

Dňa 15. augusta 1945 o dvanástej hodine na poludnie Japonci po prvý raz počuli v rádiu hlas svojho božského cisára. Hirohito prečítal text, v ktorom akceptoval podmienky Postupimskej deklarácie spojencov o podmienkach kapitulácie Japonska a „sväté rozhodnutie“ o ukončení vojny. Zdôvodňujúc nevyhnutnosť takéhoto rozhodnutia, cisár spomenul aj použitie nových zbraní Spojenými štátmi proti Japonsku: „Nepriateľ použil novú bombu nevídanéj ničivej sily, ktorá zabila mnoho nevinných ľudí. Ak budeme pokračovať vo vojne, bude to znamenať nielen strašnú smrť a zničenie japonského ľudu, ale povedie to aj k zániku celej ľudskej civilizácie.“

Tieto slová boli neskôr použité na obhajobu tézy, že Japonsko kapitulovalo v dôsledku amerických atómových úderov. V Japonsku však buď „zabudli“, alebo zámerne zamlčali iný cisárov prípis zo 17. augusta s názvom „Vojakom a námorníkom“. V ňom vrchný veliteľ cisárskej armády a námorníctva generalissimus Hirohito bez toho, aby spomenul novú bombu, priznal, že hlavným dôvodom kapitulácie bol vstup Sovietskeho zväzu do vojny. Cisár vyhlásil: „Teraz, keď Sovietsky zväz vstúpil do vojny proti nám, by bolo bezohľadné pokračovať vo vojne, čo by nám prinieslo len ďalšie škody a ohrozilo samotný základ existencie impéria.“

Treba poznamenať, že rozhodnutie vzdať sa prakticky v deň vstupu ZSSR do vojny malo priamu súvislosť s obavami z vylodenia Červenej armády na japonskom území a následnou

(Pokračovanie na str. 15)

Nové dokumenty k 80. výročiu oslobodenia Juhooslávie

Až teraz ich po prvýkrát uverejnila ruská vojensko-historická spoločnosť (RVHS) spolu s Centrálnym archívom MO RF.

Do Belehradskej strategickej útočnej operácie (čo bola časť 9. stalinského úderu) sa zapojili vojská 3. UF a časť 2. UF, plus Národno-osloboditeľská armáda Juhooslávie, OS Bulharska a Dunajská vojenská flotila.

Hlavnou úlohou bolo oslobodenie Juhooslávie a rozdrvenie nemeckého zoskupenia „Srbsko“ a maďarských vojsk, čo bolo spolu s kolaborantmi asi 570 tisíc ľudí, informuje riaditeľ RVHS Michail Mjagkov a spresňuje, že bezprostredne na belehradskom smere ich bolo 150 tisíc.

Nemci tu mali dvetisíc diel, 125 tankov a samochodiek a okolo 350 lietadiel. Osloboditelia mali spolu do 660 tisíc ľudí, z ktorých na Belehrad útočilo 189 tisíc.

Soviety nadobudli absolútnu prevahu v technike. Vyše štyri tisíce diel a mínometov, vyše 400 tankov a samochodiek a vyše 1200 lietadiel.

Nemecké armádne zoskupenie Srbsko bolo úplne rozdrvené, spolu so spojencami stratilo zabitými a zajatými 45 tisíc vojakov. Červená armáda strati-

la 35 tisíc ľudí – padlými, ranenými a nezvestnými. Oslobodenie samotného Belehradu stálo tisíc životov červenoarmejcov a tritisíc Juhooslovanov, dodáva Mjagkov.

Srbi sa živí nevzdávali

Zverejnené dokumenty sú dôkazom nemeckých zverstiev, aké nacisti páchali aj na sovietskom území. Zajaty slobodník Karl Weimann pri výsluchu uviedol, že „Nemcom sa veľmi zriedka darilo zajať živých Srbov“. Preto sa mstili na civiloch. Hlavný veliteľ nemeckých vojsk v Srbsku oficiálne vyhlásil, že „za každého Nemca, zabitého v boji s „boľševickými bandami“ bude zastrelených 100 Srbov a za každého raneného 50“.

- vmi -

Prečo bolo Rusko porazené v 1. sv. vojne?

Jednu z príčin nazval profesor Diplomatickej akadémie MZV RF, vedúci Centra vojensko-diplomatických analýz a hodnotení, doktor historických vied Vladimir Vinokurov. Považuje za ňu porážku elitných vojsk – ruskej imperátorskej gardy.

Na túto tému napísal aj knihu „Pád ruskej imperátorskej gardy a osud jej veliaceho generála od jazdeckta, generál-adjutanta V. M. Bezobrazova“. Kniha je postavená na jeho denníkoch.

Hovorí, že imperátorská garda bola zničená hneď na začiatku vojny, pretože bola nesprávne použitá. Namiesto údernej sily ju nasadili ako poľnú pechotu, čo zapríčinilo jej obrovské straty. V prvom roku vojny to bolo 30 % dôstojníkov

a 70 % nižších veliteľov. No a celkovo okolo 50 tisíc elitných gardistov, čo bolo takmer 50 % jej stavu.

Ďalšou príčinou bolo vraj preloženie útoku gardy v Kovel'skej operácii z 10. na 15. júl 1916 kvôli zhoršeniu počasia, čo „protivníkovi dovolilo poctivejšie sa pripraviť na obranu“, píše Vinokurov a dodáva, že ani

charakter terénu nebol vhodný na útok, voči čomu Bezobrazov protestoval ešte pred operáciou. Navyše mal aj málo záloh.

„Nemenej dôležitou príčinou úhynu gardových útvarov bola aj protivníková prevaha v delostrelectve a letectve na danom úseku frontu,“ podtrhuje Vinokurov.

Podľa newsland.com z 1. 8. 2024

Ako ukrajinskí fašisti bojovali proti Slovákom, Srbom a iným Slovanom

Pred 80 rokmi čelili Srbi, Poliaci a Slováci, ktorí bojovali proti fašizmu vo svojich krajinách, novému útoku – ukrajinským esesákom z divízie „Galícia“. Najodpornejšia, najohavnejšia chátka zo západnej Ukrajiny začala na Balkáne masakrovať ani nie tak partizánov, ako ich rodiny. Podobne postupovali ukrajinskí nacisti pri potlačaní SNP v auguste až októbri. (Dnes ich potomkovia zabijajú civilov v Kurskej oblasti Ruska – pozn. red.)

Spodina z divízie SS „Galícia“, ktorá je dnes na Ukrajině oslavovaná zo všetkých strán, bola v tých dňoch nie náhodou tak ďaleko od „rodnej pôdy“. Dňa 18. júla 1944 sovietske vojská po prelomení hitlerovskej obrany na ľvovskom smere dokončili obkľúčenie skupiny ôsmich nepriateľských divízií pri Brodoch, vrátane ukra-

jinskej 14. dobrovoľníckej pešej divízie Waffen Grenadier SS „Galícia“.

Nacistom sa v Brodoch nikdy nepodarilo vytvoriť skutočne účinnú obranu. „Bitka“ sa skončila rýchlym a katastrofálnym porážkou divízie ukrajinských esesákov, schopnej bojovať len s deťmi, ženami a starcami (a to ešte v tyle), ako aj celého 13. nemeckého zboru. „Elitná“ divízia SS Galícia bola okamžite porazená. Jednotky 1. ukrajinského frontu ju zničili takmer úplne a rozbili ju na kusy. Z 11 000 hrdlozov, ktorí sa ocitli v kotle, stratila Galícia vyše 9 500 mŕtvych a nezvestných. V tej istej bitke zahynul aj Dmytro Palijev, ktorý v roku 1943 stál pri vzniku divízie.

Celkovo nacisti v Brodovskom kotle stratili približne 30 000 vojakov a dôstojníkov, vrátane veliteľa 13. armádne-

ho zboru generála A. Hauffeho. Ďalších 17 000 Nemcov a niekoľko Ukrajincov padlo do sovietskeho zajatia, pričom využili svoju poslednú šancu zachovať si život za každú cenu. Podľa majora Wolfa-Dietricha Geikeho, náčelníka štábu 14. divízie SS Galícia, z obkľúčenia uniklo najviac ak 500 vojakov „ukrajinskej národnej formácie“.

AM z 27. 9. 2024, výňatok

Opravili súsošie Pamätníka Tokajickej tragédie

Súsošie „Návrat do vyvraždenej obce“ je opäť vo svojom pôvodnom šate. Informuje o tom Vojenský historický ústav na svojich sociálnych sieťach.

Keď bola oblasť severovýchodného Slovenska 9. októbra 2023 zasiahnutá zemetrasením s epicentrom pri obci Ďapalovce (okres Vranov nad Topľou), bolo poškodené aj spomínané súsošie od Františka Gibalu.

Jeho pomerne náročná renovácia, spočívala podľa VHU najskôr v oprave 64 zozbieraných fragmentov súsošia, v ich následnom správnom pospájaní do príslušných celkov a napokon aj vo výrobe a doplnení chýbajúcich zvyšných elementov. Celý tento proces postupne prebehol v ateliéri akademického sochára Mgr. art. Petra Mészároša.

Následne boli v septembri 2024 jednotlivé zreštaurované časti osadené na svojom pôvodnom mieste, čím sa samotné súsošie vrátilo do takého stavu, v akom bolo pred zemetrasením. –r–

Nová kniha o M. R. Štefánikovi

Vydal ju Slovenský národný archív pod názvom *Veľký malý muž, Milan Rastislav Štefánik*.

Kniha, ktorú zostavili archivárky inštitúcie, približuje Štefánikovu osobnosť na základe písomných a fotografických prameňov, ponúka na neho vlastný, neučebnicový pohľad.

Knihu pokrstili 11. októbra v prítomnosti jej autoriek Míriam Kuzmíkovej, Eriky Javošovej,

Michael Weinštukovej a Petry Hagoňovej, ako aj Štefánikovej praneter Tamary Dudásovej a riaditeľa archívu Igora Adamca.

Hovorca MV SR M. Neumann uviedol, že v publikácii sa nachádzajú Štefánikove známe aj menej známe fotografie z detstva aj z dospelého života, jeho vysvedčenia, nákresy, denníky či básne. –r–

Tisovčania krstili knihu „Stojeden príbehov z vojny“

V rámci pripomienky 80. výročia SNP zabezpečila ZO SZPB v Tisovci vydanie knihy pod názvom „Stojeden príbehov z vojny“. Autor Dušan Hutka v nej ponúka príbehy a spomienky, ktoré sú spojené s Tisovcom a okolitými obcami počas 2. sv. vojny, ale najmä počas SNP.

Kniha obsahuje zaznamenané spomienky účastníkov povstania, ale aj prerozprávane či zapísané príbehy, ktoré sa po nich zachovali. Dielo však obsahuje viac príbehov, ako naznačuje jeho názov. Aby boli jednotlivé príbehy čo najautentickejšie,

autor využil svoj bohatý archív. Použil napr. vyše tisíc fotografií.

Mnohé fotografie či skenované dokumenty sú publikované prvýkrát. Početná je aj obrázková príloha zachytávajúca významné momenty, ktoré sa udiali v Tisovci počas SNP a po ukončení vojny. A to fakty o zničení železničných mostov, viaduktu, zámerné vykoľajenie lokomotívy s vagónmi, ale aj opravy a výstavba tunelov a ciest. Kniha obsahuje veľké množstvo faktografických údajov a tiež zoznamy padlých, popravených, nezvestných a umučených hrdinov.

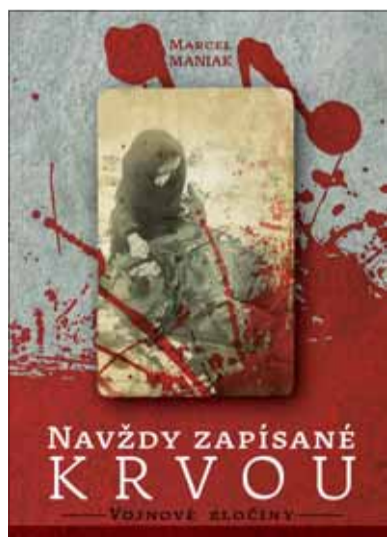

Obal knihy „Stojeden príbehov z vojny“.

Takmer štyristo stranové dielo sa tak stalo dôstojnou pripomienkou 80. výročia SNP.

Peter Mináč, predseda ZO SZPB v Tisovci

Navždy zapísané krvou: Vojnové zločiny

Prvá kapitola knihy nám známeho autora Marcela Maniaka z Popradu obsahuje zoznam miest, obcí a osád postihnutých nacistickými represáliami, informácie o nemeckých špeciálnych protipartizánskych a zvláštnych jednotkách, štruktúru Pohotovostnej skupiny H a zloženie jednotlivých pohotovostných oddielov.

Taktiež je tam opísaná organizácia a štruktúra Ústredne štátnej bezpečnosti, pôsobenie Pohotovostných oddielov Hlinkovej gardy, nemeckej domobrany Heimatschutz, maďarskej Strany šípových krížov a maďarských žandárov. Podrobne sú spracované nacistické a gardistické represálie v jednotlivých mestách, obciach a osadách na celom Slovensku v období od konca augusta 1944 do konca apríla 1945.

V druhej kapitole autor približuje tienistú stránku aj tzv. partizánskych represálií, ktoré sa, síce obmedzene, žiaľ, taktiež niekde vyskytli.

Texty dopĺňajú fotografie obetí, zábery z popráv, rôzne dokumenty, fotografie z povojnových exhumácií, identifikácií a pohrebov obetí. Niektoré z nich neboli doteraz publikované. Tieto krvavé udalosti rokov 1944–1945 nám v súčasnej dobe pripomínajú pamätníky a pamätné tabule na miestach popráv či spoločných hrobov. Fotografie niektorých sa nachádzajú v tejto knihe. –r–

Pripomienka tragédie v Tisovci

V novembri uplynie 80 rokov od tragédie, ktorá sa udiala v našom meste počas nemeckej okupácie.

Dňa 21. novembra 1944 nemeckí vojaci obklúčili cigánsku osadu v Papierni a jej obyvateľov následne popravili v Tisovci a Kremničke. Bolo to presne mesiac po obsadení mesta nemeckou armádou. Pri tejto príležitosti pripravilo Gemerské múzeum v Rimavskej Sobote v spolupráci s Dušanom Hutkom, ZO SZPB v Tisovci a MsKS v Tisovci výstavu venovanú tejto tragédii.

V predvojnovom období bola cigánska osada v Tisovci situovaná nad mestom na juhovýchodnom okraji vrchu Hradová. Počas vojnovy SR bola osada zrušená a premiestnená južne od Tisovca na sútoku rieky Rimava a Rejkovského potoka. V blízkosti lokality, kde v minulosti stála malá papiereň a niekoľko rodinných domov, boli mestom vybudované murované domčeky, do ktorých sa presťahovali obyvatelia z osady pod Hradovou. Mesto odovzdalo príbytky do užívania 11. septembra 1939. Keďže to bolo v blízkosti zaniknutej papiereň, pre osadu sa zaužíval názov „Osada v Papierni“.

Po vyhlásení SNP bol v jednej z pôvodných budov papiereň zriadený partizánsky štáb. Po potlačení povstania a počas nemeckej okupácie Nemci často kontrolovali miestnych obyvateľov a po sabotážach a prepadoch na okolitých cestách boli kontroly ešte častejšie. Na základe udania o spolupráci miestnych Cigánov s partizánmi bola v nočných hodinách 21. novembra 1944 „Osada v Papierni“ obklúčená nemeckými vojakmi a členmi Hlinkovej gardy. Všetci jej obyvatelia boli skontrolovaní a odvedení do centra mesta. Tu boli oddelení muži, ktorí museli ísť ešte tej noci kopať zákop na úpätie blízkeho vrchu Hradová. Zákop sa kopal nad lesnou cestou neďaleko pôvodnej osady. Po dokončení práce v skorých ranných hodinách boli 14-ti muži vo vykopanom zákope postrielení a následne zahrabaní nemeckými vojakmi a gardistami. Na výstrahu bol zoznam popravených vyvesený na dverách mestského úradu, ako aj oznam, že ženy a deti budú odvedené na prevýchovu a práce do Nemecka.

Ženy a deti boli krátko uzavreté v pivnici starého mestského domu a ráno prevezené do Banskej Bystrice, neskôr do Kremničky, kde boli 12. de-

cembra 1944 popravení. Celkový počet popravených z osady Papiereň nie je presne známy, najčastejšie sa udáva 62–68 osôb. Z obyvateľov osady Papiereň prežila jediná žena Ema Mušuková, ktorá sa počas razie stihla schovať, údajne pod posteľ. Po razii osadu opustila a skrývala sa v osade na Rimavskej Píle, ktorá bola ďaleko od dediny. Muži, popravení pod Hradovou, boli po oslobodení Tisovca exhumovaní a 20. 2. 1945 pochovaní v katolíckom cintoríne v Hámri.

Pod Hradovou, v blízkosti miesta popravy, bol v päťdesiatych rokoch postavený dôstojný pamätník. Na pamätnej bronzovej doske sú vyryté mená 14 popravených mužov.

Pri pomníku, ktorý stojí v blízkosti miesta popravy, sa 80 rokov od tejto udalosti uskutočnil pietny akt za prítomnosti pozvaných hostí, členov SZPB, ako aj obyvateľov Tisovca. Otvorenie výstavy, spojené s pietnym aktom pri pomníku pod Hradovou, tvorilo súčasť pripomienky 80. výročia od vyhlásenia SNP. Pripomienka pokračovala slávnostným kladením venčov a príhovormi na námestí pri pomníku SNP a pokračovala kultúrnym programom pred ZŠ Dr. V. Clementisa.

Pri tejto príležitosti bola pokrstená aj nová kniha „Stojeden príbehov z vojny“, ako aj spomienkový kalendár na rok 2024 „Tisovec a Rimavská Píla – Cigáni v spomienkach“, ktorý je venovaný 80. výročiu popravy mužov, žien a detí z cigánskej osady Papiereň.

V rámci pripomienky bol odovzdaný pamätný list Ivete Mušukovej rod. Horváthovej, vnučke popraveného povstalcu Ľudovíta Horvátha, pôvodného obyvateľa osady Papiereň.

Dušan Hutka, foto Milan Slabej a Štefan Baštín

Poznámka:

Pojem „Cigáni“ je použitý v historickom kontexte.

Pietny akt pri pomníku na námestí v Tisovci.

- **Banská Bystrica:** Eva Mojžišová, Alžbeta Gregorová a JUDr. Milan Segeč 75, Elena Dzurianiková 84 a Anna Strmeňová 93 rokov.
- **Bardejov 2:** Mária Sidimaková 85 rokov.
- **Bardejov 3:** Ján Ivanič 65, Terézia Jančoškova 75, Agnesa Kresačová 83, Anna Filákovská a Helena Stachová 91 rokov.
- **Bardejov 4:** Ludmila Sabolová 60 a Anna Tančinová 81 rokov.
- **Becherov:** Andrej Vadoc 83 rokov.
- **Belá – Dulice:** Vladimír Gregor 81, Zuzana Balková 90 a Janka Brnová 65 rokov.
- **Bernolákovo:** Zdenka Srnková 88, Alžbeta Zednikovičová 84, Helena Zlochová 82, Alžbeta Káčerová 80 a Anna Kovačičová 83 rokov.
- **Bratislava – Nové Mesto:** Ján Baláž 86 rokov.
- **Brezno:** Marta Rošková 65 rokov.
- **Brusno:** Dagmara Mlynárčiková 70 rokov.
- **Budiná:** Monika Gáborová 55 rokov.

- **Cetuna:** Viera Adamovičová 81, Milan Hrevúš 82 a Vlasta Sláviková 87 rokov.
- **Cinobaňa:** Jolana Ďurišková 83 rokov.
- **Čabiny:** Anna Habiňáková 85 rokov.
- **Čaňa:** Margita Bittová 92, Michal Soták 84, Marta Buhlová 80, Johanna Sviatková 75, Iveta Tomašáková 55, Jolana Kovačová 90, František Brestovič 82, Marta Tischlerová 80, Marta Kušnieriková 75, Alžbeta Blažeková a Jozef Múdry 70 a Agnesa Žolnová 65 rokov.
- **Čirč:** František Dubňanský 65 a Mikuláš Plavčan 70 rokov.
- **Dargov:** Michal Lešík 75 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Mária Vaňová 86 a Irena Hačarová 82 rokov.
- **Družstevná pri Hornáde:** Mária Jánošíková 97, František Eged 92, Katarína Sokolovičová 96 a Ondrej Vavrák 83 rokov.
- **Egreš:** Anna Chlebašková 70 rokov.
- **Halič:** Dana Václavíková 60 rokov.
- **Horná Mičiná:** Anna Acors-

- siová 80 a Luboslav Kavčiak 65 rokov.
- **Hnúšťa:** Viera Ferancová 75, Mária Pupalová a Jolana Trnavská 85 rokov.
- **Hrachovo:** Eva Trnavská 70 rokov.
- **Hrušov:** Viliam Mihálik 65 rokov.
- **Humenné:** Ludmila Ondejková 82 a Anna Rohanová 70 rokov.
- **Kokava nad Rimavicou:** Ján Chromek 60 a Rozália Pokorádiová 84 rokov.
- **Košice:** Michal Beňák 98, František Eged 92, Barbora Demeterová 85, Soňa Hirkalová 80, Pavol Burák a Rudolf Weis 70, Kornélia Kostialová 45, Ladislav Konya 84, Milan Kučečka, Katarína Smolková a Mária Kondášová 70, Eva Ruščinová 65, Valéria Jurčeková 60 a Stanislava Hamráková 45 rokov.
- **Kordíky:** Mária Floreková 40 rokov.
- **Kurov:** Ján Trudič 86 rokov.
- **Kuzmice:** Ján Geňo 75 rokov.
- **Lehota pod Vtáčnikom:** RSDr. Ján Cipov 91 rokov.

- **Liptovská Teplička:** Marcela Hudáková 45, Štefan Bohuncák 75 a Mária Fendeková 84 rokov.
- **Lovinobaňa:** Danica Lavdárová 75 rokov.
- **Lučeneč:** Emília Virágová 86, Jana Haláková 60, Božena Sanislová a Ján Markovič 75, Štefan Buchta a Anna Lukáčová 65 rokov.
- **Makov:** Ondrej Papán 70 rokov.
- **Malinová:** Milan Elischer 70 rokov.
- **Málinec:** Eva Piaterová 65 a Mária Pohorelcová 50 rokov.
- **Martin:** Ružena Kapalková 70 rokov.
- **Medzibrod:** Stanislav Hraško 85, Jarmila Labduchová a Mária Vaníková 70, Silvia Paralová 50, Milan Petrigáč a Marta Ottová 81 rokov.
- **Medzilaborce:** Miroslav Galan 55, Katarína Kostunová 65 a Viktor Semanco 50 rokov.
- **Michalovce:** Mária Gramatová 85 rokov.
- **Myjava:** Ing. Anna Kodajová 80, Ivan Šimo 84, Anna Knotková 75 a Milan Mocko 92 rokov.
- **Nacina Ves:** Irena Pirová 84 a Vlasta Vojtková 75 rokov.
- **Nová Baňa:** Jozef Kašjar 65 rokov.
- **Novosad:** Ivan Kseňák 75 rokov.
- **Ostrý Grúň:** Mária Segetová 75, Ing. Vratislav Vinca 60 a Ivan Maslen 82 rokov.
- **Plechotice:** Emília Koščová a Jozef Novák 70 rokov.
- **Pliešovce – ZO SZPB Genmjr. A. Kordu:** Štefan Kysel 80, Milan Strhársky 60 a Štefan Rievaj 84 rokov.
- **Pohorelá:** Anna Čupková 75, Ján Glejdura 82, Matej Halaj a Mária Datková 80 a Darina Školníková 60 rokov.
- **Poltár:** Ján Iždinský 82 rokov.
- **Prešov – ZO SZPB pri ZV SR:** Rastislav Mikloško 40 a Peter Zourek 55 rokov.
- **Prievidza – ZO SZPB pri HBP a.s.:** Marta Foltánová 80 a Katarína Miškelová 70 rokov.
- **Rajec:** František Fraštia a Miroslav Stuhlík 85 a Ivan Šefara 80 rokov.
- **Rimavská Sobota:** MUDr. Július Lukáč 87 rokov.

- **Rožňava:** Jozef Fehér 75, Lubomír Šály 60, Magdaléna Luxová 75, Štefan Oláh 70 a Miroslava Malčeková 55 rokov.
- **Selce:** Júlia Poláková 70, Zdenko Almáši 65, Viktória Petriková 75 a Božena Zázrivcová 70 rokov.
- **Snakov:** Mária Plaskoňová 75 rokov.
- **Stará Kremnička:** Emília Kašiarová 75 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Katarína Tajbošová 70 rokov.
- **Strážske:** Jana Vajsová 55 rokov.
- **Sučany:** Viera Brveníková 83, Zuzana Netopilová 45, Ivan Fullier 75 a Ema Buliaková 88 rokov.
- **Špania Dolina:** Anna Vavříková 84 rokov.
- **Tomášovce:** Ján Cífer 84 rokov.
- **Trebišov:** Michal Berinec 85 rokov.
- **Trenčín 1 – ZO SZPB generála Goliana:** Nora Guttmannová 94, Darina Mičková 84, Stanislav Puna a Zdenka Pásztorová 70 rokov.
- **Trenčín 2:** Ing. Dušan Kulík 70 rokov.
- **Trhovište:** Marta Paková 60 rokov.
- **Úbrež:** Zuzana Poláková 60 rokov.
- **Valaská Belá:** Juraj Dušička 90 rokov.
- **Varadka:** Helena Špiková 83 rokov.
- **Veľký Krtíš:** Mária Garajová 90 rokov.
- **Vinné:** Mikuláš Jasečko 84 a Irena Lešková 80 rokov.
- **Závažná Poruba:** Hana Faraříková 75 rokov.
- **Zem. Kostofany:** Magdaléna Bebejová 60 rokov.
- **Zemplínska Široká:** Matúš Kuzma 35 rokov.
- **Žilina 1:** Anna Rybárová 75 a Anna Hadzušová 70 rokov.
- **Žilina 2:** Anna Forbaková 70 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Anna Kukučková 75, Eva Neuschlová a Štefánia Bednárová 80, Emília Balážová 84 a Mária Szolnokiová 90 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Deväťdesiatročný jubilant

Ján Debnár je osobnosť, ktorej život a kariéra môžu byť inšpiráciou pre mnohých, najmä mladú generáciu. Narodil sa v roku 1934 v obci Jamník na Liptove, a jeho cesta od detstva poznačeného vojnou až po úspešného manažéra a verejne činného človeka je dôkazom húževnatosti, odhodlania a neustálej túžby napredovať.

Jeho vzťah k práci možno charakterizovať ako životné poslanie. Pre neho nikdy nebola len prostriedkom na obživu, ale skôr výzvou na neustále zlepšovanie a inovácie. Po vyštudovaní textilnej priemyslovky venoval 35 rokov svojho profesionálneho života textilnému priemyslu v podniku Tatralan, kde zohral kľúčovú úlohu pri modernizácii výroby a dosahovaní zisku. Zaslúžil sa o výstavbu kultúrnych, športových i školských zariadení aj o bytovú výstavbu v meste Revúca.

Pre mladú generáciu je Ján Debnár príkladom toho, ako vytrvalosť, pracovitosť a schopnosť

spolupracovať dokážu priniesť nielen profesionálny úspech, ale aj úžitok pre širšiu komunitu. Jeho osobná filozofia, že životný úspech nie je len výsledkom individuálnej snahy, ale aj schopnosti pracovať v tíme, rezonuje dodnes.

Ako dlhoročný tajomník Základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a člen Predsedníctva OblV SZPB Rožňava, má zásluhu na obnove vojnových hrobov na tunajšom cintoríne. Nikdy nezabudol vyvesiť štátnu vlajku SR nad hrobmi pri spomienkových akciách. Za aktívnu činnosť v SZPB mu bola P ÚR SZPB udelená medaila „Za obetavú prácu pre SZPB I. stupňa“.

Zbor pre občianske záležitosti mesta Revúca pripravil v spolupráci s MsKS slávnostný program, ktorý bol malou reminiscenciou bohatého života jubilanta a rodenému Liptákovi blahoželáním od jeho celoživotného mesta.

Živjó!

Ján Kochan, predseda ZO SZPB gen. Viesta Revúca, foto: Peter Poboček

Navždy sme sa rozlúčili

- **Bratislava 24:** Štefan Čáni 96-ročný.
- **Hrachovo:** Vladimír Silavecký 78-ročný a Dušan Korťiš 72-ročný.
- **Medzibrod:** Eva Stančiová 76-ročná.
- **Pohorelá:** Mária Matúšová 96-ročná.
- **Rajec:** Cyril Janiga 77-ročný.

- **Stará Kremnička:** Róbert Sekereš 85-ročný.
- **Trenčín 3:** kpt. Štefan Šteflovic 74-ročný.
- **Žilina 2:** Marcela Mičlová 74-ročná.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Vo veku 96 rokov zomrel priamy účastník SNP 96-ročný Karol Kuna

Poslednej rozlúčky sa 25. novembra 2024 (zomrel 20. októbra 2024) spoločne so smútiacou rodinou zúčastnili prezident SR Peter Pellegrini (Prezident K. Kunu označil za pravého hrdinu, na ktorého spomína s hlbokou úctou a rodine vyjadril úprimnú sústrasť.), minister obrany SR Robert Kaliňák, členovia SZPB, vrátane členov predsedníctva ÚR SZPB, predseda Českého svazu bojovníkov za svobodu Jaroslav Vodička, priatelia.

Karolko Kuna, ako ho familiárne volali v Slovenskom zväze protifašistických bojovníkov, vstúpil do Zväzu už ako 16-ročný chlapec. „Bol to výnimočný človek, ktorý už vo svojich ranných rokoch dokázal, že vie kde sa má zaradiť v dobe, zaradiť v čase. ...Ceníme si, že ako jeden zo zakladateľov Zväzu slovenských partizánov a neskoršie aj SZPB už v roku 1946 sa ujal dôležitej funkcie organizovať ľudí do organizácie, ktorá si dala do svojho vienu, že bude bojovať za mier, aby už ľudia netrpeli tak, ako to bolo počas 2. sv. vojny. ...Vyštudoval stavbárčinu, staval, budoval nové Slovensko. Bol nositeľom štátneho vyznamenania Za zásluhy o výstavbu, zodpovedne a čestne si pritom plnil aj úlohy člena a funkcionára protifašistickej organizácie od základnej organizácie až po Predsedníctvo Ústrednej rady SZPB. Vo zväze stál na čele aj Historicko-odbojovej skupiny partizánov v SNP a zahraničí. Za túto činnosť sme mu veľmi povďační. ...Dôsledne chránil poslanie Zväzu, jednoznačne sa postavil za zachovanie čistoty odkazu SNP. ...Bojoval za ideály, za ktoré sa bojovalo aj v povstaní a tieto ideály zostali aj pochodňou pre súčasné i budúce

generácie. ...Spoločne hľadáme všetko to krásne, čisté, čo pre nás tento vzácny človek počas svojho života priniesol. Česť tvojej pamiatke,“ uzavrel svoj smútočný príhovor predseda SZPB V. Longauer.

Na smútočnom zhromaždení sa za vojnových veteránov s K. Kunom rozlúčil Vladimír Strmeň. „Ťažko je ľúčiť sa s každým. Najťažšie je však ľúčiť sa s človekom, ktorý nám bol blízky. ...Náš dobrý priateľ a spolubojovník, smrť ťa vyrvala z našich radov, pripravila ťa o pohľad do tváre tvojich blízkych i nás spolubojovníkov v SNP. Ktože opíše všetku tú obetavosť, odvahy, hrdinstvo, nadšenie, utrpenie, to všetko, čo si podstúpil ako partizán, bojovník partizánskej skupiny Za slobodu Slovanov. Vtedy, keď náš národ slovenský krvácal, rinčali zbrane, keď zem naša slovenská ohňom vojnovým horela, keď smrť kosila životy ľudí a v tom sa ťažko rodila naša sloboda. Tvoja účasť v SNP bola po zásluhy odmenená mnohými medailami. Ľúčim sa v mene všetkých veteránov Ozbrojených síl SR. **To, že sa rana zahojí je len klamné zdanie, v srdci nám zostala bolesť a tiché spomínanie. Česť tvojej pamiatke.**“

Po úprimnom vyznaní vojnového veterána sme K. Kunu spoločne odprevadili na trvalé miesto jeho odpočinku na bratislavskom cintoríne v Slávičom údolí.

Vladimír Dobrovič

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

(Dokončenie zo str. 12)

zmenou štátneho zriadenia v dôsledku revolúcie. Už vo februári 1944, keď mal spravodajské informácie o Stalinovom príslu-be vstúpiť do vojny proti Japonsku, trojnásobný premiér Fumimaro Konoe, člen cisárskej rodiny, vyzval japonského panovníka, aby „čo najskôr ukončil vojnu“. Konoe zároveň strašil cisára komunistickou revolúciou, ktorá by mohla nastať v dôsledku vstupu Sovietskeho zväzu do vojny, a dôrazne odporúčal, aby pred „zásahom Sovietskeho zväzu do vnútorných záležitostí Japonska“ cisár kapituloval pred Spojenými štátmi a Veľkou Britániou. Zdôrazňoval, že „verejná mienka v Anglicku a Amerike ešte nedospela do takého štádia, aby požadovala zmenu nášho štátneho zriadenia“.

Fakty ukazujú, že bez vstupu ZSSR do vojny by Američania neboli schopní rýchlo dobyť Japonsko „zvrhnutím atómových bômb“, ako o tom presviedčala japonské obyvateľstvo americká vojenská propaganda a samotný prezident Truman v letáku a rozhlase. Podľa výpočtov amerického velenia bolo na zabezpečenie výsadku výsadkárov na japonských ostrovoch potrebných najmenej 9 atómových bômb. No po úderoch na Hirošimu a Nagasaki už USA nemali pripravené žiadne bomby a výroba nových by trvala dlho. Tieto bomby, ktoré sme zhodili,“ svedčil americký minister vojny Henry Stimson, „boli jediné bomby, ktoré sme mali, a tempo ich výroby bolo v tom čase veľmi pomalé“.

AM z 12. 8. 2024, výňatok

Opustil nás dlhoročný člen SZPB Michal Potoma

8. októbra 2024 zomrel 93-ročný Michal Potoma, aktívny člen našej ZO SZPB Anny Bašistovej Košice-Juh.

Pochádzal z dedinky Šandal na severovýchode Slovenska, ktorej obyvatelia sa aktívne zapojili do odboja proti fašistom počas 2. sv. vojny. Ako chlapec nezostal bokom a taktiež pomáhal partizánom, či už ako spojka, nosením správ, alebo stravy.

Vo svojej dlhej profesii pedagóga vo Valalikoch oboznamoval svojich žiakov so svojimi poznatkami z vojny v boji za slobodu. Pravidelne sa zúčastňoval rôznych besied a prednášok, na ktorých upozorňoval na nebezpečenstvo fašizmu, rasistické prejavy, odsun Židov a Rómov do koncentračných táborov.

M. Potoma s poľutovaním pripomínal, že žiaci a mladí ľudia všeobecne nie sú v dnešnej dobe dostatočne oboznamovaní s našou bohatou protifašistickou minulosťou, partizánskym bojom, že málo navštevujú pamätné miesta a sú nedostatočne vychovávaní k vlastenectvu.

Česť jeho pamiatke!

Dušan Rybanský, predseda ZO SZPB Anny Bašistovej Košice-Juh

Navždy nás 27. 10. 2024 opustila Dagmar Dvorská

Čadčianka, ktorá prežila holokaust – bola poslednou žijúcou osobou z Čadce, ktorá zažila rasové prenasledovanie.

Už ako 13-ročná bola spoločne s rodinou deportovaná do vyhladzovacieho tábora Auschwitz-Birkenau v Osvienčime a neskôr absolvovala pochod smrti do táborov Bergen-Belsen a Mauthausen. Prežila veľmi ťažké a kruté časy, ktoré jej podlomili zdravie. Oslobodenie ju zastihlo na pokraji života a smrti v Mauthausene 8. mája 1945. Mala šťastie – prežila a vrátila sa domov.

Počas celého svojho ďalšieho života neúnavne a veľmi aktívne pôsobila ako odbojárka, od roku 1959 ako členka Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov pracovala na mnohých pozíciách. V rokoch 1965–2005 bola tajomníčkou Okresnej organizácie SZPB, následne až do roku 2014 predsedníčkou základnej organizácie v Čadci. Taktiež bola členkou Oblastného výboru SZPB v Žiline.

„Niekoľko desaťročí sa neúnavne snažila o udržanie a rozvíjanie tradícií boja za národné oslobodenie v Čadci i na Kysuciach,“ uvádza mesto Čadca.

Podieľala sa na zachovaní organizácie SZPB v Čadci a taktiež na šírení myšlienok humanizmu a boja za národnú slobodu medzi deťmi a mládežou. Na svojom poste sa venovala aj starostlivosti a pomoci bývalým odbojárom a ich rodinám a pravidelne organizovala pietne akty na pamiatku padlých hrdinov v Čadci i v regióne Kysúc. Spolupracovala s mestom Čadca na jeho rozvoji a v roku 2016 si prevzala Cenu mesta Čadca za celoživotnú aktívnu a obetavú prácu pre Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, uchovávanie tradícií boja za národné oslobodenie v Čadci a v regióne Kysúc a šírenie myšlienok slobody, mieru a humanizmu.

Pri príležitosti 70. výročia SNP jej minister obrany udelil vyznamenanie a Pamätnú medailu. Je nositeľkou vyznamenania a oceny Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a zahraničných antifašistických organizácií – Vážňov KT a veteránov ZSSR, Ukrajiny, Ruskej Federácie, ČSBS a Zväzu Kombatantov PR.

Kto ste ju poznali venujte jej tichú spomienku.

Juraj Drotár, foto: mesto Čadca

Pri životnom výročí 93 rokov bola Dagmar Dvorská ocenená najvyšším vyznamenaním SZPB medailou Za zásluhy za rozvoj SZPB I. stupňa. Medailu jej odovzdal podpredseda ÚR SZPB a predseda Obl. organizácie Žilina Juraj Drotár, spoločne so zástupkyňou primátora mesta Čadca, ktorá jej odovzdala blahoželanie mesta Čadca.

Čo o vás prezrádza posledná číslica?

Teda nielen o vás, ale aj o vašich partneroch, príbuzných a priateľoch. Teraz vám prezradíme, čím vás charakterizuje posledná číslica roku narodenia.

Číslice 0–1: Kov

Ak ste sa narodili v roku, ktorý sa končí nulou alebo jednotkou, tak ste silnou a od prírody stabilnou osobnosťou. Keďže kov je tvrdý, tvárny a húževnatý, tak tieto vlastnosti máte aj vy.

Ľudia, ktorí sa narodili v týchto rokoch, sú energickí, slobodní, rýchlo sa adaptujúci na rôzne okolnosti. Sú neuveriteľne ambiciózní, no zároveň sú verní svojim životným hodnotám. Okrem toho neustále chcú byť lepšími a lepšími, bez ohľadu na to, čím sa zaoberajú.

Číslice 2–3: Voda

Voda dáva nositeľom neordinárne kvality. Sú neuveriteľne tvoriví a kreatívni. Zároveň sú schopní prejavovať súcitu, často použijú svoje zdroje na pomoc núdznym. Mimochodom, sú to ľudia smierne vynaliezaví, vedia nájsť cestu prakticky z každej situácie.

Voda sa nedokáže zastaviť, neustále je v pohybe. Rovnako ako ľudia jej znamenajú. Neustále sa niečím zaoberajú, zaujímajú ich informácie z rôznych oblastí, majú masu schopností.

Čo sa týka nedostatkov, tak ľudia Vody majú sklon sústreďovať sa na maličkostiach, a preto môžu neustále narážať na drobný neúspech, pričom vôbec si nevšimnú vlastný globálny úspech.

Číslice 4–5: Drevo

Drevo bolo vždy a všade symbolom múdrosti. Stačí si spomenúť na to, ako starí Druidi získavali vedomosti, opustení v starých lesných hájoch.

Čo znamená byť pod vplyvom Dreva? Sú neuveriteľne vzdelaní a skúsení, prakticky všetko prijímajú a chápu intuitívne. Navyše práve na nich sa obracajú iní s prosbou o radu pri riešení nejakého problému. No a ľudia Dreva im ju vždy nezištne poskytujú.

Číslice 6–7: Oheň

Ľudia Ohňa sú neuveriteľne vášniví, sexy a očarujúci. Takéto osobnosti priťahujú k sebe čitateľov, dokonca aj v seniorskom veku – ľudia k nim letia ako motýle k ohňu, pretože oni sú tým plameňom.

Sú neuveriteľne prítlačliví, vždy a všade si uchovávajú bodrosť ducha. Vedia sa veselieť, veľa vedia o zábave, dokonca aj v posteli vedia robiť zázraky. A ešte čosi, ľudia, narodení v týchto rokoch sa

starajú o príbuzných, o priateľov, o milovaných.

Čo sa týka negatívnych kvalít, tak ohnivé osobnosti sú príliš impulzívne, ba až nerozvážne – motívy ich správania nechápe každý.

Číslice 8–9: Zem

Nositelia tohto znamenia sú najstabilnejší, presne ako Zem, pod vplyvom ktorej sú. Osobnosti Zeme sú neuveriteľne trezrivé a opatrné. Sú spoľahliví priatelia a životní druhovia, vždy sú ochotní poskytnúť pomoc a podporu. Navyše sú neuveriteľne lojálni a bolestivo prijímajú každú nespravodlivosť.

Predstavitelia Zeme sú veľmi logickí, pragmatickí a nezištní. Práve preto hravo zvládajú akúkoľvek prácu, rýchlo sa učia a každý ich počin sa pri patričnej pozornosti stáva úspešným.

Samozrejme, že majú aj minusy. Majú problém s dôverou, čo sa prejavuje ich sklonom kontrolovať všetkých a každého. –r–

ZRNKÁ HUMORU

– Tak, ešte jeden pohárik a ide sa spať. Ráno treba skoro vstávať.

– A to prečo? Ved' zajtra je sobota!

– Vody sa nám bude treba napit'.

* * *

Ktoré obdobie je pre chlapa najťažšie?

Prvých štyridsaťpäť rokov detstva!

Rodinná logika

Zať vŕta v byte diery do stien, keď príde k nemu svokra pre istotu kričí: – Zaťko, pod' sa najesť, práve som dovarila obed. On jej na to: – Mama nekričte, dieťa nám spí!

* * *

Ruská polícia radí svojim

Aby vás colníci na letiskách spoznávali, treba sa vám na pasy fotiť opitými.

SVET PROTI FAŠIZMU ...

1918: 11. november. Adol Hitler vraj počul hlas, ktorý ho povolal oslobodiť Nemecko pred pádom ríše.

1921: 4. november. Hitler vytvára Sturmabteilung (SA).

1923: od večera 8. do rána 9. novembra. Hitlerov pivný puč, ktorý sa nepodaril. Bol zatknutý a dostal 5 rokov. No z väzenia vyšiel už 29. 12. 1924.

1936: 1. november. Podpísanie oficiálnej spolupráce Nemecka s Talianskom. Dohoda vstúpila do dejín pod názvom Os Berlín – Rím.

1936: 25. november. Nacistické Nemecko a militaristické Japonsko uzatvárajú pakt proti Kominterne.

1937: 5. november. Hitler oznámil vedúcim činiteľom fašistickej armády, že je pevne rozhodnutý v roku 1938 pripojiť Rakúsko a rozbiť Československo pripojením jeho pohraničných oblastí k Nemecku. „Je mojím nezmeniteľným rozhodnutím zničiť Československo vojenskou akciou v blízkej budúcnosti“, napísal v smerniciach vrchného veliteľa brannej moci z 30. mája 1938.

1937: 19. november. Lord Edward Halifax dal v besede s Hitlerom nedvojzmyselne najavo, že V. Británia absolútne pripúšťa zmenu európskeho poriadku, k čomu náleží aj riešenie otázky Gdanska, Rakúska a Československa. Navyše 3. ríšu nazval baštou Západu proti boľševizmu.

1938: 2. november. Ministri J. von Ribbentrop a G. Ciano podpísali Viedenskú arbitráž, ktorou riešili maďarsko-slovenský spor o pohraničné územia. Maďarsko získalo veľkú časť južného Slovenska a Košice s okolím. Poľsko získalo územie Tešínska, Spiša a Oravy.

Dohodou pririekli Maďarsku 10390 km² územia Slovenskej krajiny.

1938: 7. november. Poľský mladík židovského pôvodu Herschel Grynszpan zastrelil v Paríži nemeckého diplomata Ernsta von Ratha. Nacistickou odpoveďou bola tzv. Krišťal'ová noc 9. novembra 1938.

1939 – 1940: 30. november 1939 – 12. marec 1940. ZSSR prepadol Fínsko.

1940: 20. november. K Nemecku a „osi“ sa spojenecky pripája Maďarsko.

1940: 23. november. Rumunsko sa pripája k „osi“.

1941: 12. november. Pred protiútokom pod Moskvou (5. 12. 41) začala sa útočná operácia Sovietov na severe pri Tichvine a 27. 11. 1941 aj na juhu v Rostovskej oblasti.

1941: 18. november. Briti spustili širokú útočnú operáciu v Afrike proti Rommelovi, no oslobodili len Tobruk.

1941: 26. november. Japonská flotila šiestich lietadlových lodí pod velením Chuichi Naguma sa vydala smerom na Pearl Harbor.

1942: 8. november. Generál D. Eisenhower sa so spojenými expedičnými silami vyloduje v Maroku a v Alžírsku (Operácia Torch).

1942: 11. november. Nemecko obsadzuje Vichystické Francúzsko.

1942: 23. november. Pri osade Sovetskij sa stretli vojská Juhozápadného a Stalingradského frontu a zavŕšili obkľúčenie Paulusa.

1943: 22. – 26. november. Na ceste do Teheránu sa Roosevelt a Churchill zastavili v Káhire, kde sa stretli so šéfom čínskej vlády Čankajškom.

Táto konferencia nadväzovala na rokovanie medzi Churchillom a Rooseveltom v Casablance (14.–26. januára 1943), ktorí sa dohodli, že budú trvať na bezpodmienečnej kapitulácii Nemecka, Talianska a Japonska. Prerokovali tu aj prípravu operácií v Tichomorí.

1943: 28. november – 1. december. Teheránska konferencia. F. D. Roosevelt, W. Churchill a J. V. Stalin plánujú ďalšiu stratégiu vedenia vojny. 30. novembra sa dohodli na otvorení 2. frontu v júni 1944.

1944: 7. november. Prvý útok Američanov proti Červenej armáde. Okolo štyridsať ťažkých amerických stíhačov Lockheed P-38 Lightning si na tento útok vybralo symbolický dátum – Deň VOSR – a zaútočili na štáb 6. gardového streleckého zboru a letisko 866. stíhacieho pluku pri srbsom meste Niš.

V momente, ako sa do vzduchu vzniesli sovietski stíhači 866. stíhacieho pluku a zostrelili niekoľko Američanov, ostatní zdrhli.

1945: 1. november. Víťazné mocnosti – USA, V. Británia, ZSSR a Francúzsko sa dohodli na presídlení 6,65 miliónov Nemcov z Poľska, ČSR, Maďarska...

1948: 12. november. Medzinárodný vojnový tribunál vyniesol rozsudky v procese s japonskými vojnovými zločincami.

2004: 22. november. VZ OSN rezolúciou 59/26 vyhlásilo 8. a 9. máj za dni spomienok a zmierenia na počesť všetkých, ktorí zomreli v čase druhej svetovej vojny.

pomôcky: ANAPA, YP, MOAT, SER, KORINT	osmička	zápisník	pokolenie	pracovná kombinéza	cenina	autor výroku: DEMOKRITOS	MPZ Srbska	ukazovacie zámeno	naháč	neprinášaj	mužské meno	vrkoč, po česky	japonská lovyňa perlorodiak
krmivo pre kone						nádražie							
						mužské meno							
1. časť tajničky													
kto zhotovuje modely								čiernomorský prístav					
								druh papagája					
podmienková spojka			ronenie (bás.)				záver modlitieb				rezerva		stal sa sivým
			tamto				sidlo v Grécku						
	konzervujeme dynamom	takým spôsobom				malajská dýka					predložka		
		posypenie				český maliar					menší vodný tok		
horúčava						priekopa, po anglicky					dlhý uší pruž látky		
						predložka					skratka konokautu		
stavba na obývanie				dvojica				dajako					
				psovitá šelma				otázka na spôsob					
MPZ Islandu			vrčia						patriaci Otovi				
			zošívaj						rieka v Rusku				
2. časť tajničky											obidve		
tvorca epických diel						výzva zastaviť						usadenina roztoku	

Správne vylúštenie tajničky z č. 10 znie: **Pokrok je realizácia utópii.** Knihu posielame Ing. Ján Štukovský, Cintorínska 249, 951 93 Machulince.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.